Færøingernes saga

Translation: Alexander Bugge

Index

Færøingernes saga

1

Der var engang en mand ved navn Grim Kamban. Han var den første, som satte bo paa Færøerne; det var i Harald Haarfagres dage. Dengang flygted mange for Haralds voldsherredømme. Nogle bosatte sig paa Færøerne; men somme søgte til andre ubeboede lande. Aud den dybtænkte drog saaledes til Island. Paa veien kom hun til Færøerne og bortgifted der Olov, en datter af sin søn Torstein Røde. Fra hende er den største æt paa Færøerne kommet; de kaldes Gøteskjeggerne og bodde paa Østerø.

2

Torbjørn Gøteskjegg hed en mand; han bodde paa Østerø paa Færøerne. Hans kone hed Gudrun. De havde to sønner; den ældste hed Torlak og den yngste Trond. Det var godt mandsemne i dem begge. Torlak var baade stor og sterk. Trond blev ogsaa ligeens, da han voksed til; men der var stor forskjel i alder mellem brødrene. Torbjørn var en rig mand, men han var alt gammel paa denne tid, da dette, som vi nu skal fortælle, hændte.

Torlak blev gift der paa øerne, men bodde fremdeles hjemme paa Gata hos sin far. Ikke længe efterat Torlak var blit gift, døde Torbjørn Gøteskjegg og blev efter fordums sæd baaret ud og hauglagt; for dengang var alle færøinger hedninger. Hans sønner skifted arven mellem sig; men begge vilde de ha hovedbølet Gata; for det var den ypperligste eiendom. De kasted da lod om den, og loddet faldt paa Trond. Efter skiftet bad Torlak Trond om at overlade ham hovedbølet, saa skulde han faa mere løsøre; men Trond vilde ikke. Torlak drog da bort og fik sig en anden gaard der paa øerne. Trond stykked ud jorden paa Gata i mange dele og leied den bort og tog stor leie af den. Om sommeren tog han skibsleilighed, men havde faa varer med sig. Han seiled til Norge og var der om vinteren; men var jevnlig mørk i hug. Dengang raaded Harald Graafeld for Norge. Næste sommer drog Trond med et kjøbmandsskib syd til Danmark og kom til Haløre om sommeren. Der var dengang en mængde folk, og det siges, at det dér i markedstiden er den største samling folk, en kan finde i Norderlandene. Den tid raaded for Danmark kong Harald Gormssøn med tilnavnet Blaatand. Kong Harald var paa Haløre med et stort følge om sommeren. Blandt kongens hirdmænd, som dengang var med ham, nævnes to brødre: den ene hed Sigurd, den anden Haarek. Disse mænd gik jevnlig omkring paa markedet og vilde kjøbe den bedste og største guldring, de kunde faa. De kom til en bod, som var særdeles vakkert udsmykket. Der sad en mand, som bød dem velkommen og spurgte, hvad de vilde kjøbe. De sagde, at de vilde ha en stor og god guldring. Han svared, at han havde et godt udvalg af dem. De spurgte om hans navn; han nævnte sig Holmgeir den rige. Han tog nu frem sine dyrebare eiendele og viste dem en diger guldring. Den var det største klenodie; men den blev holdt saa dyr, at de ikke syntes at se nogen udvei til straks at faa alt det sølv, han vilde ha for den. De bad ham derfor vente til næste morgen, og det sagde han ja til. Dermed gik de bort, og natten led. Næste morgen gik Sigurd ud; men Haarek blev hjemme. Lidt efter kom Sigurd tilbage til boden og sagde ind gjennem aabningen: «Haarek frænde! Skynd dig og giv mig pungen med det sølvet, som vi æsled til kjøbet af ringen; for nu er handelen gaat i laas. Men bliv du her saa længe og pas paa boden!» Haarek rakte ham da sølvet ud gjennem aabningen nedenfor teltdækket.

3

Lidt efter kom Sigurd ind i boden til sin bror og sagde: «Kom nu med pengene, for nu er handelen sluttet.» Men Haarek svared: «Jeg gav dig jo sølvet for en liden stund siden.» «Nei,» sagde Sigurd, «jeg har ikke tat imod det.» De trætted nu en stund om dette; derpaa gik de til kongen og fortalte ham om sagen. Han og de andre folk skjønte nu, at pengene var stjaalet fra dem. Kongen lagde da farbann paa skibene, saa at intet af dem fik lov til at seile bort, før denne sag var klaret. Dette tyktes mange stor skade, som venteligt var, at skulle ligge der, efterat markedet var slut. Nordmændene holdt da stevne sig imellem, om hvad raad de skulde ta. Trond, som ogsaa var paa dette stevne, sagde som saa: «Her er det nok mange folk, som er raadløse.» De spurgte da: «Kan du gi os noget raad?» «Vist kan jeg saa,» svared han. «Kom da frem med dine raad!» sagde de. «Ikke gjør jeg det for intet,» svared han. De spurgte da, hvor meget han vilde ha for det. «Enhver af eder skal gi mig en øre sølv,» svared han. De sagde, at det var meget; men alligevel blev det tilslut aftalen mellem dem, at hver mand skulde gi ham en halv øre paa haanden og en halv øre til, om hans raad fik fremgang. Næste dag holdt kongen ting og sagde, at folk aldrig skulde slippe løs derfra, før de havde faat oplysning om dette tyveri. Da tog en ung mand tilorde; han var fregnet, rødhaaret og barsk af ansigt. Han sagde da: «Det er svært, hvor folk her er raadløse.» Kongens raadgivere spurgte, hvad raad han kunde gi. Han svared: «Det er mit raad, at hver mand, som er kommet hid til markedet, skal lægge frem saa meget sølv, som kongen vil. Naar nu disse penge er samlet, skal de mænd, som har lidt tab, gjøres skadesløse; men det, som blir tilovers, skal kongen ha i hædersgave; jeg ved, at han vil gjøre god brug af den del, han faar. Men folk vil da ikke komme til at ligge her veirfaste og lide saa store tab, slig en mængde folk, som er kommet hid.» Tingalmuen gik straks ind paa dette og sagde, at den gjerne vilde lægge penge til som hædersgave til kongen, heller end at bli liggende der til stor uleilighed for dem. Dette blev da vedtaget, og pengene blev samlet. Det blev overmaade meget gods. Straks efter seiled en mængde skibe bort. Kongen holdt da ting paany, hvor de mange penge, som var samlet, blev efterseet, og brødrene fik sin skade godtgjort. Dernæst talte kongen med sine mænd om, hvad de skulde gjøre af alle disse penge. Da tog en mand tilorde og sagde: «Herre, hvad synes I den mand er værd, som gav eder dette raad?» De saa da, at det var den samme unge mand, som havde git raadet, som stod for kongen. Da sagde kong Harald: «Dette gods skal skiftes i to lige store dele. Den ene halvdel skal mine mænd ha; men den anden skal deles i to, og deraf skal den unge mand her ha hælvten; men jeg skal raade for den anden halvdel.» Trond takked kongen for dette med fagre og blide ord. Det sølv, som faldt paa Tronds del, var saa meget, at det vanskelig kunde tælles i mærker. Kong Harald og hele den store samling folk, som der havde været, seiled nu bort. Trond drog til Norge, ifølge med de norske kjøbmænd, han havde seilet til Haløre sammen med, og de gav ham nu de penge, som stod igjen efter aftalen. Han kjøbte sig nu en stor og god byrding og laded den med alt det gods, han havde samlet paa denne færd. Med dette skib styred han nu til Færøerne og kom did i god behold med alt sit gods. Om vaaren satte han bo i Gata, og det skorted ham nu ikke paa penge. Trond var stor af vekst, rødhaaret og rødskjegget, fregnet, barsk af ansigt, underfundig af sind, slu og rede til alskens rænker, haard og ond mod almuen, blid i talen mod sine overmænd, men falskhed var altid i hans bryst.

4

Havgrim hed en mand, som bodde paa Suderø paa Færøerne. Han var en mægtig og stridbar mand og rig paa gods. Hans kone hed Gudrid; hun var datter af Sneulv. Havgrim var høvding over halvdelen af øerne og havde den i len af kong Harald Graafeld, som dengang raaded for Norge. Havgrim var strid og voldsom af sindelag, og ikke regned folk ham for nogen svært klog mand. Han havde en hjemmemand, som hed Einar Suderøing, og en anden ved navn Eldjarn Kamhat; han var snakkesalig og slem i munden, uvittig og ondskabsfuld, udulig og kranglevoren og fuld af løgn og bagtalelse.

Der er nævnt to brødre, som kommer denne saga ved. De bodde paa Skuvø; den ene hed Breste, den anden Beine; de var sønner af Sigmund, en bror af Torbjørn Gøteskjegg, Tronds far. Breste og Beine var gjæve mænd og høvdinger over den anden halvdel af øerne. De holdt den i len af jarlen Haakon Sigurdssøn, som dengang havde magten inde i det Trondhjemske, og var jarlens hirdmænd og kjæreste venner. Sneulv, Havgrims maag, bodde paa Sandø; han var en suderøisk mand af æt, men maatte flygte fra Suderøerne til Færøerne paa grund af de drab, han voldte, og for sin uforligeligheds skyld. Han havde i sin ungdom ligget i viking og var endnu haard og strid og vanskelig at komme ud af det med.

5

Bjarne hed en mand, som bodde paa Svinø og blev kaldt Svinø-Bjarne. Han var en af storbønderne og havde meget gods, men var en underfundig mand; han var Trond i Gatas morbror. Færøingernes tingsted laa paa Strømø, hvor den havn er, som de kalder Torshavn. Havgrim, som bodde paa Suderø paa gaarden Hov, var en stor blotmand; - for dengang var alle færøingerne hedenske. - Det var en høst hos Havgrim bonde paa Suderø, mens Einar suderøing og Eldjarn Kamhat sad ved ilden og svidde sauehoveder, at de kom op i en mandejevning. Einar holdt paa sine frænder Breste og Beine; men Eldjarn mente, at Havgrim var den ypperste. Tilslut blev de saa hidsige, at Eldjarn sprang op og slog til Einar med den trækjep, han holdt i haanden; den traf Einar i akselen, saa det gjorde ondt. Einar fik tag i en øks og slog til Kamhat i hovedet, saa han faldt i svime, og det blev hul i hovedet. Men da Havgrim blev dette var, jog han Einar bort og bad ham fare til sine frænder skuvøingerne; dem holdt han jo alligevel paa. «For før eller siden vil nok vi og skuvøingerne komme i haarene paa hverandre,» sagde han. Einar drog da til brødrene og fortalte dem, hvorledes det var gaat ham. De tog vel imod ham, og han var der om vinteren og havde det godt. Einar bad Breste, sin frænde, ta sig af hans sag, og saa gjorde han. Breste var en forstandig og lovkyndig mand. Om vinteren seiled Havgrim til Skuvø, traf brødrene og spurgte, hvordan de vilde gjøre godt igjen den overlast, Einar havde tilføiet Eldjarn Kamhat. Breste sagde, at de skulde lægge denne sag under de bedste mænds dom, saa at det kunde komme til et forlig, de begge kunde være tilfreds med. Men Havgrim svared: «Ikke blir der noget forlig af mellem os, hvis ikke jeg faar raade alene.» «Det er ikke noget billigt forlig,» svared Breste, «og det blir der ikke noget af.» Havgrim stevned da Einar til Strømøting, og dermed skiltes de. Breste havde lyst, at Eldjarn havde overfaldt Einar sagesløs, straks dette var skeet. Nu kom baade Havgrim og Breste og Beine mandsterke til tings. Men da Havgrim gik frem til retten og tænkte at fremføre søgsmaalet mod Einar, saa kom fra den anden side Breste og Beine med en stor flok, og Breste spildte sagen for Havgrim og lyste Eldjarn uhellig efter gammel landslov, som den der havde slaat sagesløs mand. Saaledes hindred han dommens afsigelse for Havgrim og sagsøgte selv Eldjarn til utlegd og fulde bøder. Havgrim sagde, at dette skulde bli hevnet. Breste svared, at han var forberedt paa det; men ikke ræddedes han for Havgrims trusler. Dermed skiltes de.

6

Lidt efter dette drog Havgrim med seks mand og sin hustru Gudrid over til Sandø. Der bodde hans maag Sneulv, hans hustru Gudrids far. Da de kom til øen, saa de intet menneske ude paa gaarden og ingen ude paa øen. De gik nu op til gaarden og ind i husene; men der traf de heller ingen. De gik ind i stuen; der stod et bord dækket baade med mad og drikke; men folk saa de ingen af. Dette syntes dem underligt; men de blev der natten over. Næste morgen gjorde de sig færdige til at drage bort og rodde langs med øen. Da kom fra den anden side af øen en baad med fuldt af folk ombord roende mod dem, og de saa, at det var Sneulv bonde og alle hans husfolk. Havgrim rodde dem imøde og hilste sin maag Sneulv; men denne svared ikke. Da spurgte Havgrim, hvad raad han kunde gi om hans og Brestes sag, saa at han kunde faa hæder af den. «Ilde bærer du dig ad,» svared han, «som uden grund ypper strid med folk, som er bedre end du; men stadig maa du dog trække det korteste stråa.» «Andet havde jeg

nødig end onde ord af dig,» sagde Havgrim, «og jeg vil ikke høre længer paa dig.» Sneulv greb da et spyd og kasted efter Havgrim, men han fik holdt et skjold foran sig, saa spydet satte sig fast i det, men han selv blev ikke saaret. Dermed skiltes de, og Havgrim drog hjem til Suderø og var ilde tilfreds med sin færd. Havgrim og Gudrid havde en søn ved navn Assur; han var dengang ni aar gammel, og det saa ud til, det skulde bli en dygtig kar af ham. Nogen tid efter drog Havgrim til Trond paa Østerø og blev vel modtat der. Havgrim spurgte nu Trond til raads om, hvad han skulde gjøre i sagen mellem ham og skuvøingerne Breste og Beine; - for Trond var den forstandigste mand paa øerne, sagde han; - han vilde gjerne, lagde han til, gi ham noget til vederlag for hjælpen. Trond sagde, at det var underligt at forlange af ham, at han skulde delta i nogen svigefulde raad mod sine egne frænder. «Men det kan vel ikke være dit alvor,» sagde han. "Jeg ser nok, hvordan det er, at du vil ha andre mænd paa raad med dig; men du nenner ikke selv at gjøre noget, foråt din sag kan faa fremgang.» «Saa er det ikke,» sagde Havgrim; «jeg vil gjøre meget, forat du blir paa raad med mig, saa jeg kunde faa tat disse brødrene af dage.» Trond svared: «Jeg skal hjælpe dig mod brødrene; men du skal til gjengjæld gi mig to kogjæld hver vaar og to hundreder hver høst, og denne skyld skal vare evindelig ogsaa efter dine dage. Dog vil jeg ikke være med paa dette, hvis der ikke blir flere, som slutter sig til. Jeg vil, du skal drage til min morbror Bjarne paa Svinø og faa ham paa raad med dig.» Havgrim loved dette og drog derfra til Bjarne paa Svinø og bad ham om den samme hjælp, som Trond havde tilsagt ham. Bjarne sagde, han ikke vilde gaa med, uden han fik noget til vederlag for det. Havgrim bad ham sige, hvad han ønsked. Bjarne svared: «Du skal hver vaar gi mig tre kogjæld og hver høst tre hundreder i slagt.» Havgrim loved dette og drog saa hjem igjen.

7

Nu er det at fortælle om brødrene Breste og Beine, at de havde to gaarde, én paa Skuvø og én paa Dimun. Breste havde en kone ved navn Cecilia; hun var norsk af æt; med hende havde han en søn, som hed Sigmund; han var, da dette hændte, ni aar gammel, stor af vekst og en kjæk gut. Beine havde en frille, som hed Tora, og med hende havde han en søn ved navn Tore; han var dengang 11 aar gammel og saa ud til at skulle bli en dygtig kar. Engang, som brødrene Breste og Beine var paa sin gaard paa Dimun, hændte det, at de seiled over til Lille Dimun. Paa denne ø bor der ingen folk; men de lod sine sauer gaa der og det storfæ, som skulde slagtes. Gutterne Sigmund og Tore bad om at faa være med, og brødrene lod dem faa lov til det. De drog nu over til øen, og Breste og Beine havde, som de var vant til, sine vaaben med sig. Det fortælles om Breste, at han var stor og sterk og mere vaabenfør end nogen anden mand, forstandig og vennesæl mod alle sine venner. Hans bror Beine var ogsaa en dygtig mand, men kunde dog ikke maale sig med broren. Da de rodde tilbage og var kommet nær henimod Store Dimun, saa de tre baade komme mod sig fulde af væbnede mænd; der var tolv mand i hver baad. De kjendte disse mænd: det var Havgrim fra Suderø i den ene, Trond i Gata i den anden og Bjarne fra Svinø i den tredje baad. De styred mellem brødrene og øen, saa at disse ikke naadde det sted, hvor de brugte at lande, men fik sin baad op etsteds paa fjæren. Der var en liden hammer straks ovenfor, og did løb brødrene op med sine vaaben. Gutterne satte de hos sig oppe paa kletten. Den var vid oventil og et godt sted til at verge sig paa. Havgrim og hans følge kom nu efter med sine tre baade og sprang straks fra baadene og op i fjæren og op mod kletten. Havgrim og Svinø-Bjarne søgte straks mod brødrene; men de verged sig vel og mandig. Trond og hans mænd ræked langs efter fjæren og tog ikke del i kampen. Breste verged hammeren der, hvor den var lettest at komme til, men vanskeligst at forsvare. Da de havde kjæmpet en stund, men det ikke saa snart blev afgjort, sagde Havgrim: «Det var jo aftalen mellem os, Trond, at du skulde hjælpe mig, og derfor gav jeg dig penge.» Trond svared: «Du er da rigtig en stakkar, som ikke kan komme to mænd ind paa livet med to tylvter. Men det er din skik altid at skyde andre fremfor dig; selv tør du ikke komme nær, naar det er fare paa færde. Det er mit raad, om du har mands mod i brystet, at du først gaar mod Breste; men lad de andre følge dig; ellers kan jeg vel se, at du ikke duger til noget. Med disse ord egged Trond ham paa det heftigste, og Havgrim løb op paa kletten mod Breste og stak til ham med spydet, saa det gik tvers igjennem ham.

Da Breste skjønte, at dette var hans banesaar, gik han med spydet gjennem sig mod Havgrim og hug til ham med sit sverd. Hugget traf Havgrim i venstre aksel og kløved akselen og siden, saa at armen faldt ned paa jorden. Havgrim styrted død ned fra kletten og Breste over ham, og de lod der begge sit liv. Dernæst gik de mod Beine, som verged sig vel, men det endte med, at Beine der lod sit liv. Saa fortæller folk, at Breste blev tre mands bane, før han dræbte Havgrim, men Beine to mands bane. Efter dette sagde Trond, at de skulde dræbe gutterne Sigmund og Tore. Men Bjarne sagde, at de ikke skulde dræbes. «Det vil bli de fleste af de mænds bane, som er her, hvis de kommer unda,» svared Trond. Men Bjarne sagde: «De skal ikke dræbes mere end jeg.» «Dette var heller ikke mit alvor,» sagde Trond, «jeg vilde bare prøve, hvordan I vilde ta dette forslag. Jeg skal nu gi gutterne bod, fordi jeg har været tilstede ved dette møde, og byde dem til opfostring hos mig.» Gutterne sad paa kletten og saa paa alt dette. Tore graat, men Sigmund sagde: «Lad os ikke graate, frænde, men mindes des længer.» Derefter drog folk bort, og Trond tog gutterne hjem med sig til Gata. Havgrims lig blev flyttet til 'Suderø og jordet efter fordums sæd. Men Brestes og Beines venner flyttede deres lig hjem til Skuvø og lagde dem i jorden der, ligeledes efter hedensk skik. Disse tidender spurgtes over hele Færøerne, og hver mand sørged over brødrene.

8

Denne sommer kom et skib fra Norge til Færøerne. Styresmanden hed Ravn; han var fra Viken og eied gaard i Tunsberg; han seiled jevnlig til Holmgard, og derfor kaldtes han Ravn Holmgardsfarer. Dette skib kom til Torshavn. Da kjøbmændene var klar til at seile, saa hændte det en morgen, at Trond i Gata kom did paa en skute. Han tog Ravn styresmand afsides og sagde, at han havde to trælleemner at sælge ham. Ravn svared, at han ikke vilde kjøbe, før han fik se dem. Trond leded da frem to gutter i hvide kofter og med glatraget hoved. De var vakre at se til; men ansigtet var svulmet op af harm og sorg. Ravn sagde, da han fik se gutterne: «Er det ikke saa, Trond, at disse gutterne er sønner af Breste og Beine, som I dræbte for nylig?» «Jeg tror vist, det er saa,» sagde Trond. «Da vil jeg ikke gi penge for at faa dem i min vold,» svared Ravn. «Vi faar se at bli forligt alligevel,» sagde Trond; «her har du to mærker sølv, som jeg vil gi dig, mod at du tar dem med dig bort herfra, saa at de aldrig kommer hid til Færøerne siden.» Han heldte nu sølvet ned i styresmandens fang, talte det og viste ham det. Ravn syntes sølvet var fagert, og det blev da saa, at han tog imod gutterne. Saasnart han fik bør, seiled han tilhavs og kom til Norge did, hvor han helst vilde, øst ved Tunsberg. Der blev han om vinteren, og gutterne var hos ham; de havde det godt.

9

Om vaaren gjorde han sit skib færdigt for at drage i østerfærd og spurgte gutterne, hvordan de likte sig hos ham. Sigmund svared: «Vel mod dengang, da vi var i Tronds vold.» Ravn spurgte: «Kjender I til aftalen mellem Trond og mig?» «Vist gjør vi saa,» svared Sigmund. «Jeg tænker det er det raadeligste,» sagde Ravn, «at I gaar, hvorhen I vil for mig, og det sølv, Trond gav mig med eder, er det bedst, I faar til at hjælpe eder med; alligevel kan I faa det vanskeligt nok i et ukjendt land.» Sigmund takked ham og sagde, han handled som en bra kar mod dem, saa ussel som deres stilling nu var.

Nu er det at fortælle om Trond, at han lagde alle Færøerne under sig og alt det gods og de eiendomme, som brødrene Breste og Beine, hans frænder, havde eiet. Han tog gutten Assur Havgrimssøn til sig og fostred ham. Assur var dengang ti aar gammel. Trond raaded nu alene over Færøerne, og ingen trøsted sig til at sige ham imod.

10

Den sommer, brødrene Breste og Beine blev dræbt, var det høvdingeskifte i Norge. Harald Graafeld misted land og liv, og Haakon jarl kom i hans sted. Han var først kong Harald Gormssøns skatjarl og holdt riget under ham. Hele Gunhildssønnernes magt var det nu forbi med; nogle blev dræbt, men andre flygted fra landet. Nu er at fortælle om Sigmund og Tore, at de blev i Viken i to aar, efterat Ravn havde git dem fri. Det var da slut med de penge, Ravn havde git dem. Sigmund var paa denne tid tolv aar gammel, og Tore fjorten aar. De fik da høre, at Haakon jarl havde magten, og tog det raad at drage til ham, om de kunde. Det syntes dem rimeligt, at de kunde vente sig nogen hjælp hos ham, siden deres fædre havde tjent ham. De vandred nu fra Viken til Oplandene og tog veien øst gjennem Hedemarken og nordover til Dovrefjeld. Did kom de ved vintertid i sneveir og kulde. Alligevel drog de, unge og uforstandige som de var, op paa selve fjeldet, men for vild og maatte ligge, ude mange døgn uden at faa mad. Tilslut lagde Tore sig ned og bad Sigmund hjælpe sig selv og se at finde ned fra fjeldet. Men Sigmund sagde, at enten skulde de begge slippe levende fra det eller ogsaa ingen af dem. Saa stor forskjel var det paa deres kræfter, at Sigmund tog Tore paa ryggen. Det bar nu nedover; men kræfterne var nu ogsaa nær ved at svigte Sigmund. Men endelig en kveld fandt de en liden dal og gik efter den, og omsider kjendte de røglugt og dernæst kom de til en gaard. Der gik de ind og kom til stuen, hvor der sad to kvinder; den ene var noget til aars, men den anden en ung gjente. Begge var de vakre at se til. De hilste venlig paa gutterne, drog af dem klæderne og gav dem tørre isteden. Saa gav de dem mad at spise, fulgte dem tilsengs og stelled godt om dem; men de sagde, de nødig vilde, bonden skulde faa øie paa dem, naar han kom hjem; for han var ikke videre blid af sig. Sigmund vaagned ved, at en mand kom ind; han var høi af vekst, havde renpels og kom med et rensdyr over ryggen. Han satte næsen i veiret og spurgte sint, hvem som var kommet der. Konen sagde, at det var kommet to stakkars smaagutter, forfrosne og forkomne, saa de var døden nær. Han svared: «Det er den maaden, folk lettest faar vide om os paa, naar du tar folk i huset til os; det har jeg ofte sagt dig.» «Ikke nenned jeg,» sagde konen, «at lade saa kjække gutter dø udenfor huset vort.» Bonden gav sig da til taals. Saa satte manden og kvindfolkene sig tilbords og spiste og lagde sig siden til at sove. Der var to senge i huset. I den ene laa bonden og hustruen, i den anden laa bondens datter. Men til gutterne var det gjort et leie istand der i stuen. Tidlig næste morgen stod bonden op og sagde til gutterne: «Det synes mig, som om kvindfolkene vil, I skal hvile her idag, hvis I liker det.» De sagde, at det vilde de gjerne.

11

Bonden var borte hele dagen, men kom hjem om kvelden og var da venlig og gav sig i snak med Sigmund og Tore. Næste morgen kom bonden bort til gutterne og sagde: «Det skulde saa være, at I kom hid til mit hus. Derfor synes det mig bedst, at I blir her i vinter, om I saa vil. Kvindfolkene liker eder godt; men I er kommet bort fra veien, og det er langt til bygden allevegne herfra. Sigmund og Tore takked bonden for hans tilbud og sagde, at de gjerne vilde være der. Bonden sagde, at de skulde være villige mod hustruen og datteren og gaa dem til haande, naar det trængtes. Men jeg kommer til at være borte hver dag og skaffe mad til huset, om det vil lykkes.» Nu blev gutterne der og havde det godt. Kvinderne var venlige mod dem, og de likte sig bra der, men bonden var borte hver dag. Husebygningerne der var gode og sterke og vel udstyret. Bonden kaldte sig Ulv; hans kone hed Ragnhild og deres datter Turid. Hun var overmaade vakker og høisindet. Sigmund og Turid likte hverandre godt og talte ofte sammen, og bonden og hans hustru sagde intet til det. Vinteren led nu, og den første sommerdag kom. Da gav bonden sig i tale med Sigmund og sagde: «I har nu været her i vinter. Hvis I ikke har noget bedre i vente, saa staar det eder frit for at bli og vokse op her. Kan være, at vi kommer til at faa mere med hverandre at gjøre. Men der er én ting, som jeg vil vare eder for; I skal ikke gaa ind i den skog, som ligger nord for gaarden.» De loved dette, takked Ulv for hans tilbud og tog med glæde imod det.

12

Ikke langt fra gaarden laa et tjern. Did tog bonden dem og lærte dem at svømme. Saa gik de op i en bakke og lærte sig at skyde. Sigmund lærte hurtig alle Ulvs idrætter, saa at han blev den største idrætsmand, og ligesaa Tore; dog kunde han ikke maale sig med Sigmund. Ulv var stor og sterk, og gutterne skjønte snart, at han var den største idrætsmand. De blev der nu i tre vintre, og Sigmund var da femten aar, men Tore sytten. Sigmund var alt for voksen at regne og en kjæk gut, og ligesaa Tore; dog var Sigmund i alle ting den fremste, var han end to aar yngre.

En dag om sommeren sagde Sigmund til Tore: «Hvad tror du vi faar se, om vi gaar ind i denne skogen, som ligger her nord for gaarden?» Tore svared: «Det er jeg ikke lysten paa at prøve.» «Ikke gaar det slig med mig,» sagde Sigmund, «og did vil jeg gaa.» «Du faar raade,» sagde Tore; «men da bryder vi vor fosterfars bud.» Saa gik de da; Sigmund havde en vedøks i haanden. De kom til en vakker rydning i skogen, og de havde ikke været der længe, før de hørte et voldsomt brag i skogen og fik øie paa en overmaade stor og grum udseende skogbjørn, ulvgraa af let. De sprang da tilbage den samme sti, de var kommet. Stien var smal og trang, og Tore løb forrest, men Sigmund efter. Dyret sprang efter dem; men stien blev for trang for det, saa det knækked grenene under løbet. Sigmund snudde sig da med én gang ud fra stien, stilled sig mellem trærne og vented, til dyret kommer lige paa siden af ham. Da hug han med begge hænder mellem ørene paa bjørnen saa at øksen sank dybt ned i hovedet, og dyret faldt fremover uden at gi livstegn fra sig. Tore blev nu dette var og sagde: «I din lod faldt det, frænde, at øve denne manddomsdaad og ikke i min. Det er ogsaa rimeligt, at jeg i meget andet blir din undermand.» Sigmund sagde: «Nu skal vi se at faa reist dyret op.» De gjorde saa og fik stillet det paa benene. Derpaa bøied de grenene sammen, for at det ikke skulde falde og gav det et kjevle i munden, saa det saa ud, som om dyret gaped, og gik saa hjemover. Ude paa tunet traf de Ulv, som skulde ud at lede efter dem. Han var sint og spurgte, hvor de havde været henne. Sigmund svared: «Nu er det gaat os ilde, fosterfar,» sagde han. «Vi har ikke agtet dine raad, og bjørnen har jaget os.» Ulv svared: «Sligt var det at vente, at det vilde gaa. Men jeg skulde ønske, at den ikke oftere vilde jage eder. Dog er dette dyr sligt, at jeg ikke før har dristet mig til at gi mig i kast med det. Men alligevel skal vi friste nu,» lagde han til. Ulv gik da ind, tog et spyd og sprang ud i skogen. Der fik han straks øie paa bjørnen, sprang mod den og drev til den med spydet, saa den faldt om. Han saa nu, at dyret alt var dødt. og spurgte: «Gjør I nu nar af mig, gutter; men hvem af eder er det, som har dræbt dyret?» Tore svared: «Ikke kan jeg ta dette verk til mig. Det er Sigmund, som har dræbt dyret.» «Dette er den største manddomsdaad,» sagde Ulv, «og der vil nok følge mange andre efter fra dig, Sigmund.» Saa gik de hjem, og fra den tid satte Ulv Sigmund end høiere end før.

13

Frænderne blev nu hos Ulv, indtil Sigmund var atten og Tore tyve aar gammel. Sigmund var da fremfor andre mænd i vekst, styrke og alskens færdigheder. Det er kort at sige om ham, at han har været nærmest efter Olav Trygvessøn i alle idrætter. Da de var kommet til den alder, sagde Sigmund til Ulv, sin fosterfar, at han vilde drage ud i verden. «Det vil bli lidet af os, tænker jeg, hvis vi ikke lærer andre folk at kjende.» «Saa skal det være, som I vil,» svared Ulv. Men det havde de lagt merke til, at hver høst og hver vaar, i den tid de havde været der, pleied Ulv at være borte syv nætter eller nær det og havde da hjem med sig mange slags ting, baade lerred, klæde og andet, som de trængte. Ulv lod nu gjøre klæder til dem og udstyred dem vel med hvad andet, de trængte til færden. Det var at merke paa kvinderne, at skilsmissen gik dem meget nær, dog mest den yngste. De skiltes nu og drog bort. Ulv drog med dem et stykke og fulgte dem over Dovrefjeld, til de kom saa langt, at de kunde se nordover til Orkedalen. Da satte Ulv sig ned og sagde, han vilde hvile sig. De satte sig da alle tre. Ulv sagde da: «Nu vilde jeg gjerne vide, hvem det er, som jeg har fostret hos mig, og af hvad æt I er, og hvor eders fødeland ligger.» De fortalte ham nu alt om sin æt og sin skjæbne. Ulv græmmed sig meget over deres

ulykke. Da sagde Sigmund: «Nu vil jeg, fosterfar, at du skal fortælle os om dit liv og hvad du har gjennemgaat.» «Det skal jeg gjøre,» svared Ulv.

14

«Jeg vil begynde med at fortælle, at Toralv hed en bonde, som bodde paa Hedemarken paa Oplandene. Han var en mægtig mand og Oplandskongernes sysselmand. Han var gift; hans kone hed Idun og hans datter Ragnhild; hun var en af de vakreste kvinder, en kunde se. Ikke langt derfra bodde en bonde, som hed Steingrim, en god bonde og en holden mand. Hans hustru hed Tora. De havde en søn ved navn Torkel. Han saa ud til at bli en dygtig kar og var stor og sterk. Naar Torkel var hjemme hos sin far, brugte han hver høst, naar det tog til at fryse og isen lagde sig paa våndene, at lægge sig ude i skogen med nogen kamerater og jage dyr; for han var en ypperlig bueskytte. Dette var hans skik, naar tørfrosten begyndte, og derfor blev han kaldt Torkel Tørfrost. Engang kom Torkel i samtale med sin far og bad ham skaffe sig en kone og beile for ham til Ragnhild, Toralv bondes datter. Faren hans svared, at der stævned han nok høit. Men tilslut blev det til, at far og søn drog til Toralv og fremførte sit erende, at Torkel beiled til hans datter Ragnhild. Toralv var sen til at svare og sagde, han havde tiltænkt sin datter et anseligere giftermaal end med Torkel; for det venskabs skyld, som var mellem ham og Steingrim, vilde han gi et venligt svar; men dette egteskab kunde der dog ikke bli noget af, sagde han. Dermed skiltes de fra Toralv og drog hjem igjen.

15

Snart efter drog Torkel hjemmefra selv anden en nat, han havde faat vide, at Toralv ikke var hjemme, men draget ud i sit syssel. Torkel gik ind om natten til Ragnhilds seng, tog hende i sit fang, bar hende ud og tog hende hjem med sig. Hans far syntes, det var ilde gjort, og sagde, at han der havde forløftet sig, og bad ham straks føre hende hjem igjen. Han svared: «Nei, det vil jeg ikke.» Steingrim, hans far, bød ham da drage afgaarde med det samme. Torkel gjorde saa, drog bort med Ragnhild og lagde sig ude i skogene; ifølge med ham var tolv mænd; de var hans kamerater og jevnaldrende. Nu kom Toralv bonde hjem og fik vide disse tidender; han samled straks folk og drog med hundrede mand til Steingrim og bød ham udlevere sin søn og gi ham sin datter i hænde. Steingrim svared, at de ikke var der. Toralv og hans folk ransaged rundt om paa gaarden, men fandt ikke det, de søgte. Saa drog de tilskogs og delte sig i flokke for at lede efter dem; der var tredive mand ifølge med Toralv. En dag fik Toralv se tolv mand i skogen og med dem en kvinde. Han skjønte da, at det maatte være dem og satte efter dem. Torkels ledsagere talte til ham om, at folk kom skyndsomt efter dem, og spurgte, hvad de skulde gribe til. Han svared: «Der er en bakke straks her ved. Did skal vi alle drage; der kan vi let verge os. Der skal vi bryde sten op og forsvare os som mænd.» Saa drog de op paa bakken og gjorde sig rede. Toralv og hans følge kom straks efter og gik mod dem med væbnet haand. Men Torkel og hans mænd verged sig vel og mandig. Det blev enden paa legen, at tolv mand faldt af Toralvs flok og syv mand af Torkels; men de fem, som var igjen var saaret, og Toralv bonde selv havde faat ulivssaar. Nu flygted Torkel med sine fæller ind i skogen, men Ragnhild blev tilbage og førtes hjem til bygden med sin far. Da Toralv kom ned i bygden, døde han af sine saar, og folk siger, at Torkel blev hans banemand. Denne tidende spurgtes nu. Torkel drog efter dette hjem til sin far; han var ikke stort saaret, men de fleste af hans fæller mere; de blev nu læget.

16

Efter dette stævned oplændingerne ting og gjorde Torkel Tørfrost utlæg. Da han og hans far fik vide dette, sagde Steingrim, at Torkel ikke kunde bli hjemme længer, mens folk ledte som mest efter ham. «Du skal drage, søn, til den elv, som løber her lige ved gaarden. Der er store gjuv langsmed elven, og i

et af dem er det en heller; det skjulested kjender ingen uden jeg. Did skal du drage og ta mad med dig.» Torkel gjorde saa og var i helleren, mens folk ledte som mest efter ham, og blev ikke fundet. Det var ødsligt for ham der, og da en stund var ledet, gik han ud af helleren og afsted til den gaard, Toralv bonde havde eiet,«og tog Ragnhild bort for anden gang og drog ud paa fjeld og ødemarker. Og her stansed jeg,» sagde han, «og satte min bolig og har siden været med Ragnhild i atten aar; saa gammel er Turid, datter min. Nu har jeg fortalt eder om mit liv,» sagde han. «Merkelig synes din fortælling mig, fosterfar,» siger Sigmund; «men nu vil jeg sige dig, at ikke har jeg lønnet dig vel for din velgjerning og opfostring; for datter din sagde mig, da vi skiltes, at hun var med barn, og det kan ikke være med nogen anden mand end med mig; men derfor var det mest, jeg drog bort, at jeg tænkte, det vilde komme til at skille os ad.» Torkel svared: «Længe har jeg vidst, at der var kjærlighed mellem eder, og det vilde jeg ikke formene eder.» Sigmund sagde da: «Det vil jeg bede dig og din kone om, fosterfar, at I ikke gifter eders datter Turid bort; for hende skal jeg eie eller ingen kvinde.» Torkel svared: «Ikke kan min datter giftes med nogen bedre mand. Men det vil jeg bede dig om, Sigmund, om du kommer til ære hos høvdinger, at du da vil mindes mit navn og lade mig faa fred og forlig med mine skyldfolk og sambygdinger; for jeg er nu lei af at være i disse ubygder.» Sigmund loved at gjøre dette, saasandt han kunde, og dermed skiltes de. Sigmund og Tore drog nu til Haakon jarl paa Lade; der havde han sit jarlesæde. De gik frem for jarlen og hilste ham. Han optog deres hilsen vel og spurgte, hvem de var. Sigmund sagde, han var søn af Breste, «han, som en stund var eders sysselmand paa Færøerne og som blev dræbt der; derfor har jeg, herre, søgt til eder, fordi jeg venter at faa god støtte af eder, og jeg vilde gjerne, herre, bli eders mand, og ligesaa min frænde her.» Haakon jarl svared, at han kunde ikke vide, om han virkelig var Brestes søn. «Dog er du ikke ulig Breste; men selv faar du lyse dig i æt; dog skal jeg ikke negte dig maden.» Han viste dem til sæde blandt sine gjester. Svein Haakonssøn var dengang ung og i sin fars hird.

17

Sigmund kom i samtale med Svein jarlesøn og viste ham mange af sine idrætter, og Svein havde stor moro af ham. Sigmund talte sin sag for Svein og bad ham lægge et godt ord ind for sig, saa han kunde faa nogen hjælp af hans far. Svein spurgte, hvad det var, han ønsked. «I hærfærd vilde jeg helst,» sagde han, «om din far vil hjælpe mig til det.» «Det er vel tænkt,» svared Svein. Nu led vinteren fremover til julen; da kom Erik Haakonssøn jarl østenfra Viken, hvor han havde sit sæde. Sigmund kom i samtale med Erik jarl og bragte sine vanskelige kaar paa tale for ham. Erik loved ham nu at tale hans sag for sin far og sagde, at han selv vilde gi ham ligesaa stor hjælp som Haakon jarl. Efter jul bragte Sigmund sin sag paa bane for Haakon jarl og bad ham hjælpe sig lidt og lade ham nyde godt af, at hans far Breste havde været hans hirdmand. Jarlen svared: «Til visse misted jeg der en bra mand, da Breste, min hirdmand, blev dræbt, den raskeste mand, og ilde fortjener de at lønnes af mig, som dræbte ham. Men hvad ønsker du?» Sigmund sagde, at han helst vilde fare i viking og der vinde nogen hæder eller finde sin død. Jarlen sagde, at dette var vel talt, «og til vaaren, naar folk gjør sig færdige til at drage ud, skal du faa vide, hvordan jeg vil ta mig af din sag.» Da vinteren var leden, minded Sigmund jarlen om hans vennetale. Jarlen svared: «Jeg vil gi dig et langskib med 40 væbnede mænd; men mandskabet vil ikke bli udvalgt; for folk er vist ikke lystne efter at følge dig, en ukjendt og udenlandsk mand.» Sigmund takked jarlen og fortalte Erik om hans fars tilsagn. Jarlen svared: «Det var lidet, han vilde gi dig; men det kan dog komme dig tilgode. Jeg vil gi dig et andet skib med 40 mand.» Det skib, Erik gav ham, var i alle henseender vel udrustet. Sigmund fortalte nu til Svein, hvad Erik og Haakon jarl havde tilstaat ham. Svein svared: «Jeg har ikke saa let som min far og bror for at hjælpe mine venner. Men dog skal jeg gi dig et tredje skib med 40 mand; men de skal være af mine egne tjenestemænd, og det venter jeg, at de vil følge dig bedst af de mænd, du nu har faat.»

18

Sigmund rustede sig nu og seiled, saa snart han var færdig, østover til Viken og derfra til Danmark og gjennem Øresund helt ind til Østersjøen. Der seiled han om sommeren, men vandt lidet bytte; for han trøsted sig ikke med de faa folk, han havde, til at holde nogetsteds hen, hvor der var stor magt imod, og kjøbmænd lod han fare i fred. Da sommeren led, seiled han vestover, til han kom op under Elveskjærene, hvor der jevnlig er et stort vikingebøle. Da de havde lagt sig for anker under en holme, gik Sigmund op paa skjæret for at se sig om. Da fik han se, at der paa den anden side af holmen laa fem skibe, og det ene af dem var en drage. Han vendte da tilbage til sine mænd og fortalte dem, at der paa den anden side under holmen laa fem vikingeskibe. «Nu vil jeg sige eder,» sagde han, «at jeg har liden lyst til at flygte for dem, uden at vi har prøvet vore kræfter; vi vil aldrig vinde nogen hæder, om vi ikke vover noget.» De bad ham raade. «Nu skal vi,» sagde han, «bære sten ombord paa skibene og ruste os, som det synes os likest. Vi skal lægge vore skibe paa ydersiden af denne vaag, hvor vi nu ligger; thi vaagen er der smalest, og saa forekom mig, da vi seiled ind i kveld, som om ingen skibe kunde faa lagt sig ved siden af os, om vi lagde vore tre skibe jevnsides. Og dét kan komme til at nytte os, at de ikke fra alle kanter kan lægge til mod os.» Dette gjorde de da. Men om morgenen, da de havde lagt sine skibe paa ydersiden af vaagen, kom vikingerne roende mod dem med sine fem skibe. I stavnen paa dragen stod en stor og kraftig mand, som straks spurgte, hvem der raaded for disse skibe Sigmund nævnte sig og spurgte om hans navn. Han sagde, han hed Randve og var øster fra Holmgard. Han gav dem to vilkaar at vælge mellem; enten skulde de gi sine skibe og sig selv i hans vold eller ogsaa verge sig. Sigmund sagde, at de vilkaar var ulige, og at de først fik friste sin vaabenlykke. Randve bad sine mænd lægge til med tre skibe, siden de ikke kunde komme til med dem alle. Han vilde først se, hvordan det gik. Sigmund førte det skib, som Svein jarlesøn havde git ham, og Tore det, som Erik jarl havde eiet. Saa lagde de sine skibe mod hverandre og kjæmped. Sigmund og hans mænd lod det i førstningen regne saa tæt med sten, at de andre ikke fik gjort andet end at dække sig. Men da det var slut med stenene, gjorde de et haardt angreb med sine skudvaaben, saa mange af vikingerne faldt og en stor del af dem blev saaret. Nu greb Sigmund og hans mænd sine huggevaaben, og kampen begyndte nu at gaa Randves flok imod. Da Randve fik se, hvor galt det gik hans mænd, sagde han, at de var nogen store stakkarer, som ikke kunde seire over slige folk, som ikke var noget til karer. Men de svared, at det var hans vis at egge sine folk, men berge sit eget skind, og bad ham selv gaa frem mod dem. Han sagde, han skulde gjøre det, og lagde saa til med dragen og det andet skib, hvor folkene var udhvilet, og paa det tredje skib satte han folk, som ikke var saaret. De lagde nu sammen for anden gang og begyndte at kjæmpe, og denne strid blev meget haardere end den første. Sigmund var fremst blandt mændene paa sit skib og hug baade haardt og titt. Tore, hans frænde, gik ogsaa mandig frem. De kjæmped nu længe, uden at nogen kunde se, hvorhen seiren vilde helde. Da sagde Sigmund til sine mænd: «Ikke vil det ende med seier for os, om vi ikke viser os djervere. Nu vil jeg entre dragen, og følg mig nu som kjække gutter.» Sigmund kom nu op paa dragen, og tolv mand med ham, og dræbte først en, saa straks en til; men de andre hjalp ham godt. Tore kom ogsaa op paa dragen selv femte, og alt veg nu unda for dem. Da Randve saa dette, sprang han frem imod Sigmund, og de mødtes og kjæmped meget længe. Nu viste Sigmund, hvad for en idrætsmand han var; han kasted sit sverd op i luften og greb det med venstre haand, men skjoldet med høire og hug med sverdet til Randve, saa hans høire fod blev hugget af nedenfor knæet. Da faldt Randve. Sigmund gav ham da et hug i halsen, som tog hovedet af. Da udstødte Sigmunds mænd seiersskrig, og vikingerne paa de tre skibe flygted. Men Sigmund og hans mænd rydded dragen og dræbte hver eneste mand ombord. Saa talte de sine folk og fandt, at der af Sigmunds folk var faldt tredive mand. De fortøied derpaa sine skibe, forbandt sine saar og hviled sig der i nogle dage. Sigmund tog nu dragen og det andet skib, som var efter. De fik meget gods der baade i vaaben og andre kostbarheder. Siden seiled de til Danmark og derfra nord til Erik jarl i Viken. Han tog vel imod Sigmund og bad ham bli hos sig. Sigmund takked jarlen for hans tilbud, men sagde, at han først vilde drage nordover til Haakon jarl. Men han lod to skibe bli igjen hos jarlen, da han havde for faa folk til alle sine skibe. De kom nu til Haakon jarl, som tog vel imod Sigmund og

hans fæller, og Sigmund var nu hos jarlen vinteren over og blev en navngjeten mand. I julen denne vinter blev Sigmund Haakon jarls hirdmand, og ligesaa Tore; de sad nu der i ro og havde gode dage.

19

Paa den tid raaded kong Erik Seiersæl for Svearike. Han var en mægtig konge. En vinter havde tolv norske kjøbmænd faret østover Kjølen til Svearike og holdt kjøbstævne med landsfolket; men mens det stod paa, blev de uvenner med svenskerne, og en nordmand dræbte en svensker. Da kong Erik hørte dette, sendte han sine gjester ud og lod disse tolv mænd dræbe. Om vaaren spurgte Haakon jarl Sigmund, hvor han agted sig hen om sommeren. Sigmund sagde, at det skulde jarlen raade for. Haakon sagde da: «Jeg vilde gjerne, du skulde søge lidt nærmere til svenskekongens rige og lade svearne mindes det, at de her nylig i vinter dræbte tolv af mine mænd, og det er endnu ikke blit hevnet.» Sigmund sagde, at han skulde prøve, om det lod sig gjøre. Haakon jarl gav da Sigmund et udvalgt mandskab af sin egen hird og nogen ledingsfolk. Alle havde nu god lyst til at følge Sigmund. De stævned nu først østover til Viken og traf Erik jarl, han gav ogsaa Sigmund dygtigt mandskab. Sigmund havde nu vel tre hundred mand og fem vel rustede skibe. Derfra seiled de syd til Danmark og saa østover langs sveakongens rige og lagde til paa østkysten af Svealand. Sigmund sagde da til sine mænd: «Her skal vi gaa i land og fare frem paa hærmandsvis.» De gik da i land med tre hundred mand og kom op i bygden, dræbte folk, raned gods og brændte gaarder; landsfolket flygted til skog og ødemarker, de, som kom sig unda. Ikke langt fra der, hvor de forfulgte de flygtende, bodde en af kong Eriks sysselmænd, som hed Bjørn. Da han fik nys om herjingen, samled han en stor flok og kom med den mellem Sigmunds mænd og skibene. En dag fik Sigmund og hans mænd øie paa landshæren; de talte da om, hvad raad de nu skulde gribe til. «Her er endnu mange gode raad,» sagde Sigmund; «oftest seirer ikke de, som er de fleste, hvis de andre gaar uforferdet mod dem. Nu skal vi tage det raad at fylke vor flok i svinefylking. Vi frænder, Tore og jeg, skal være fremst, i næste række tre og saa fem; men de skjolddækkede mænd skal være yderst paa begge sider. Saa skal vi springe mod deres fylking og paa den maade søge at komme gjennem den. Men svearne vil vist ikke holde stand.» Dette gjorde de nu; de sprang mod svearnes fylkning og trængte gjennem den. Der blev nu en haard kamp, og der faldt mange af svearne. Sigmund gik mandig frem og hug til begge sider og kom mod Bjørns merkesmand og hug ham banehug. Efter det egged han sine mænd til at bryde skjoldborgen, som var slaat om Bjørn, og det gjorde de. Sigmund kom lige mod Bjørn og skifted hug med ham, men fik snart bugt med ham og blev hans banemand. Vikingerne raabte nu seiersraab, og landsfolket flygted. Sigmund bød, at de ikke skulde forfølge de flygtende; for de havde ikke styrke nok til det i et ukjendt land, sagde han. De gjorde, som han bød, men tog meget gods der og drog med det til sine skibe og seiled saa bort fra Svealand og østover til Holmgard og herjed der rundt om paa øer og nes.

Der var to brødre i sveakongens rige; den ene hed Vandil, den anden Adil. De var sveakongens landevernsmænd og havde aldrig mindre end otte skibe og to drager. Da sveakongen fik høre om, at det var herjet i hans land, sendte han ord til brødrene og bad dem tage Sigmund og hans fæller afdage. De loved dette. Om høsten seiled Sigmund og hans mænd østenfra og kom ind under en ø, som ligger udenfor Svealand. Da sagde Sigmund til sine mænd: «Nu er vi ikke kommet mellem venner; for her bor svensker. Vi maa derfor være vare om os; jeg skal gaa op paa øen og se mig om.» Det gjorde han og fik paa den anden side af øen øie paa ti skibe, to drager og otte andre skibe. Sigmund sagde nu til sine mænd, at de skulde gjøre sig rede til kamp, bære sit gods fra skibene og ta sten ombord isteden; dette holdt de nu paa med om natten.

20

Tidlig næste morgen rodde de mod de ti skibe. Føreren raabte straks og spurgte, hvem der raaded for skibene. Sigmund nævnte sig. Da de fik vide, hvad det var for folk, trængte de ikke at spørge om mere, men de greb straks sine vaaben og kjæmped. Og aldrig før var Sigmund og hans mænd kommet i saa strid en kamp. Vandil lagde nu sin drage mod Sigmunds drage, men fandt der en haard modtagelse. Da de havde kjæmpet en stund, sagde Sigmund til sine mænd: «Det er nu som før, at vi faar ikke seier, gaar vi dem ikke nærmere ind paa livet. Nu vil jeg springe op paa dragen, men I skal følge mig som kjække mænd.» Saa sprang han op paa dragen, og en stor flok af hans mænd fulgte ham. Han fælded først en mand og straks en til, og fienden begyndte at vige unda. Vandil trængte da frem mod Sigmund, og de skifted længe hug. Sigmund brugte da sit gamle kneb. Han skifted vaabnene om i sine hænder og hug med venstre haand til Vandil, saa hans høire haand med sverdet faldt ned. Sigmund gjorde det da snart af med ham og dræbte ham. Sigmunds mænd raabte da seiersskrig. Adil sagde da: «Nu maa nok lykken ha vendt sig og Vandil være dræbt; lad os nu flygte; hver faar sørge for sig selv.» Adil og hans mænd flygted nu med fem skibe; men fire skibe og dragen var efter. De dræbte hver levende sjæ! ombord, men førte dragen og de andre skibe med sig. De seiled nu videre til danekongens rige. Der mente de sig trygge og velberget; de hviled sig der ud og forbandt sine saar. Derpaa seiled de til Viken til Erik jarl, som tog venlig mod dem. Hos ham var de en stund og drog saa nordover til Haakon jarl i Trøndelagen. Han tog venlig mod Sigmund og hans mænd og takked ham for de manddomsverk, han havde øvet om sommeren. Sigmund og Tore og nogle af deres folle var nu hos jarlen om vinteren; men deres mandskab fik herberge andetsteds; det skorted dem ikke paa gods nu.

21

Da det vaaredes, spurgte Haakon jarl Sigmund, hvor han agted at herje om sommeren. Sigmund svared, at det skulde jarlen raade for. «Jeg vil ikke egge dig til at drage mod svearne igjen og erte dem; jeg vil nu, at du skal seile vestover til farvandet ved Orknøerne. Der vil du ventelig finde en mand, som heder Harald Jernhaus. Han er lyst utlæg af mig og er min værste uven. Han er en drabelig kjæmpe og har voldt megen ufred i Norge. Ham vil jeg, du skal dræbe, om du kan komme til det.» Sigmund loved, han skulde finde ham, om han fik nys om ham. Sigmund seiled da fra Norge med otte skibe; Tore styred den drage, Vandil havde eiet, men Sigmund den, som Randve havde havt. De seiled vest over havet; men det blev lidet bytte, de gjorde om sommeren. Mod slutningen af sommeren kom de med sine skibe i nærheden af Angulsø, som ligger i Englandshavet. Der saa de ti skibe ligge foran sig, og mellem dem var det et stort drageskib. Sigmund fik snart vide, at det var Harald Jernhaus, som raaded for disse skibe. De aftalte kamp til næste morgen. Natten led nu, og om morgenen i solrenningen greb de sine vaaben og kjæmped hele dagen indtil nattetid, da mørket skilte dem; de aftalte da, at de skulde kjæmpe paany næste morgen. Men om morgenen raabte Harald over til Sigmunds skib og spurgte, om han fremdeles vilde slaas. Han svared, at han tænkte ikke paa andet. «Det vil jeg nu sige,» sagde Harald, «som jeg aldrig har sagt før, at jeg skulde ønske, vi blev kammerater og ikke kjæmped længer.» Begges mænd raaded til fred og sagde, at det var høilig at ønske, at de forligtes og slutted sig sammen til én flok; da vilde faa kunne staa sig mod dem. Sigmund sagde, at det var én ting, som stod iveien for et forlig mellem dem. «Hvad er det?» spurgte Harald. Sigmund svared: «Haakon jarl har sendt mig efter dit hoved.» «Lidet godt vented jeg mig af ham,» siger Harald. «I to er ulige; for du er en helt; men Haakon er et af de værste mennesker.» «Ikke tænker jeg som du i dette,» svared Sigmund. Nu søgte deres mænd at lægge sig imellem, og enden blev, at de slutted forlig og lagde alt sit hærfang sammen. De herjed nu vidt omkring om sommeren, og faa magted at staa sig mod dem. Men da det led mod høsten, sagde Sigmund, at han vilde drage til Norge. «Da faar vi skilles,» sagde Harald. «Nei,» svared Sigmund, «jeg vil, at vi begge skal drage til Norge, saa gjør jeg da noget af det, jeg loved jarlen, om jeg bringer dig til ham.» «Hvorfor skulde jeg ville mødes med min værste uven?» spurgte Harald. «Lad mig raade for det,» sagde Sigmund. «Baade er

det saa, at jeg tror dig vel,» svared Harald, «og at din sag er vanskelig, om du kommer uden mit hoved; derfor skal du raade.» De seiled nu til Norge og kom til Hordeland. Der fik de vide, at jarlen var i Borgund paa Nordmøre. De styred da did og lagde til med sine skibe i Steinavaag. Sigmund tog da en roskute og rodde med tolv mand ind til Borgund; han vilde først selv træffe Haakon jarl; men Harald blev igjen i Steinavaag. Sigmund kom til jarlen, mens han sad ved drikkebordet, og gik straks frem for ham og hilste ham, som det sømmed sig. Jarlen hilste ham igjen med stor venlighed, spurgte ham om nyt og bød, at man skulde sætte en stol frem til ham; saa blev gjort. De talte nu sammen en stund, og Sigmund fortalte om sin færd; men han nævnte ikke med et ord, at han havde truffet Harald Jernhaus. Men da jarlen syntes, det vared længe, før han fik høre om dette, spurgte han, om han havde fundet Harald. «Ja tilvisse,» svared Sigmund, og han fortalte ham saa, hvordan det var gaat, og at de var blit forligte. Jarlen taug da stille, blev rød som dryppende blod og sagde, da en stund var gaat: «Ofte har du, Sigmund, udført mit erende bedre end nu.» «Herre!» svared Sigmund, «her er nu manden kommet i eders vold, og jeg venter, at I paa min bøn vil ta forlig af ham og unde ham landsvist og grid paa liv og lemmer.» «Ikke skal det ske,» sagde jarlen; «jeg vil la ham dræbe, straks jeg faar tag i ham.» «Jeg vil gaa i borgen for ham, herre,» sagde Sigmund, «og byde eder saa meget gods, som I vil forlange.» «Intet forlig skal han faa af mig,» svared jarlen. Sigmund sagde da: «Liden løn har jeg da igjen, fordi jeg har tjent eder, og den er ikke af det gode, naar jeg ikke kan faa grid og forlig for en eneste mand. Jeg vil bort fra dette land og ikke tjene eder længer; men det skulde jeg ønske, at det vil komme eder dyrt til at staa, før I faar dræbt ham.» Med disse ord sprang Sigmund op og gik ud af stuen; men jarlen sad efter i taushed, og ingen turde bede for Sigmund. Da tog jarlen til orde: «Vred var Sigmund nu,» sagde han, «og skade er det for mit rige, om han søger bort; men dette kan vel ikke være hans alvor.» «Vist er det hans alvor,» sagde hans mænd. «Far da efter ham,» sagde jarlen, «og sig, at vi skal forliges paa de vilkaar, han tilbød.» Saa gik da jarlens mænd til Sigmund og fortalte ham dette. Sigmund gik da tilbage til jarlen, og denne hilste ham først og sagde, at de skulde forliges paa de vilkaar, Sigmund havde nævnt. «Jeg vil ikke, du skal forlade mig.» Sigmund modtog da grid og forlig af jarlen for Harald; saa drog han til Harald og fortalte ham, hvordan sagerne stod, og at det var sluttet forlig. Harald sagde, at det var vanskeligt at tro jarlen, men de drog dog til ham og forligtes efter aftale. Harald drog derpaa nord til Haalogaland; men Sigmund og hans frænde Tore var om vinteren hos jarlen med en stor flok af sine mænd og blev vist stort venskab af ham, Sigmund holdt sine mænd godt baade med klæder og vaaben.

22

Nu er det at fortælle om færøingerne, at Assur Havgrimssøn voksed op hos Trond i Gata, indtil han blev en fuldvoksen mand. Han var da kjæk og mandig at se til. Trond skaffed ham den bedste bondedatter der paa øerne til egte og sagde, at de nu skulde ha hver sin del af øerne at styre; Assur skulde ha den halvdel, som hans far før havde havt, men Trond den, som brødrene Breste og Beine havde havt. Trond sagde ogsaa, at det syntes ham rimeligst, at Assur i faderbøder tog alt det gods, baade land og løsøre, som brødrene havde eiet. Dette gik nu alt efter Tronds raad. Assur havde to eller tre gaarde, én paa Suderø, hans fædrenegaard Hov, en anden paa Skuvø og en tredje paa Dimun, Sigmunds og Tores fædrenearv. Færøingerne havde faat høre, at Sigmund var blit en navngjeten mand, og gjorde store udrustninger mod ham. Assur lod gjøre et virke om gaarden paa Skuvø og var der for det meste. Skuvø er af naturen saa brat, at det er overmaade let at forsvare den; den har bare én opgang. Folk siger, at den ikke kan tages, om der er tyve eller tredive mand til at verge den, er der end aldrig saa mange, som angriber den. Assur brugte at ha tyve mand med sig, naar han rodde mellem sine gaarde; men hjemme hos sig havde han stadig tredive mand foruden arbeidsfolkene. Ingen mand paa Færøerne var saa mægtig som han, næst efter Trond. Det meget sølv, Trond havde faat paa Haløre, slap aldrig op. Han var den rigeste af dem alle der og raaded nu alene for alt paa Færøerne; for han og Assur var ikke lige slue.

23

Det er nu at fortælle om Sigmund, at han talte med Haakon jarl om, at han vilde høre op med at drage i hærfærd og søge ud til Færøerne. Han sagde, han ikke længer vilde høre folk sige, at han ikke hevned sin far, og faa sig det kastet i næsen. Han bad jarlen hjælpe sig til dette og raade ham til, hvordan han skulde faa sat det i verk. Haakon svared og sagde, at det var et vanskeligt farvand der ved øerne og store brændinger. «Did kan en ikke naa med langskibe; men jeg skal lade gjøre to knarrer og lade dig faa med det bedste mandskab, som vi kan finde.» Sigmund takked ham for hans velgjerning. Alt, som trængtes til hans færd, blev nu gjort rede om vinteren, og om vaaren var skibene fuldt færdige og mandskab rede. Harald kom til møde med Sigmund om vaaren og rusted sig til færd med ham. Da Sigmund var færdig til at drage, sagde Haakon jarl: «Den mand skal en følge paa vei, som en gjerne vil skal komme igjen.» Jarlen gik da ud med Sigmund og sagde: «Vil du sige mig, hvilken tro du har.» Sigmund svared: «Jeg tror paa min egen kraft og styrke.» Jarlen svared: «Det skal du ikke; du skal søge fortrøstning hos den, som jeg tror paa og sætter al min lid til, og det er hos Torgerd Hølgabrud. Til hende skal vi nu drage og søge held for dig.» Sigmund bad jarlen raade. De gik nu til skogen paa en bred vei og siden paa en liden sidesti ind i skogen, indtil de kom til en rydning, hvor det stod et hus med en skigard om. Dette hus var overmaade fagert og fuldt af udskjæringer, som var indlagt med guld og sølv. Haakon og Sigmund gik ind i huset og nogle faa mænd med dem. Der stod en mængde gudebilleder. Mange glasglugger var der paa huset, saa at der intetsteds var skygge. En kvinde stod inderst inde i huset ved tvervæggen; hun havde megen stas paa sig. Jarlen kasted sig ned for hende og laa der længe. Saa stod han op og sagde til Sigmund, at de skulde bringe hende et offer og lægge sølv paa offerbænken foran hende. «Men det skal vi ha til merke paa, om hun vil modta offeret,» sagde Haakon, «at hun da vil lade løs den ring, hun har paa armen. Og den ring, Sigmund, skal bringe dig lykke.» Nu greb jarlen efter ringen, men det syntes Sigmund, som om hun knytted næven, og jarlen naadde ikke ringen. Jarlen kasted sig nu ned for hende for anden gang, og Sigmund saa, at taarerne stod ham i øinene. Saa stod han op igjen, og da var ringen løs. Jarlen gav ringen til Sigmund og sagde, at han aldrig skulde skille sig ved den. Det loved Sigmund. Saa skiltes de, og Sigmund drog til sine skibe. Det siges, at der var femti mand paa hvert skib. De styred nu til havs og fik god bør og holdt følge, til de fik øie paa fugl fra øerne. - Harald Jernhaus var paa skibet hos Sigmund; men Tore styred det andet skib. - Da røg der en storm op mod dem, og skibene skiltes og drev om paa sjøen i flere døgn.

24

Nu er det at fortælle om Sigmund og hans mænd, at de fik bør og seiled til en ø. De saa da, at de var kommet paa østsiden af øerne. Der var folk ombord, som kjendte landet; de saa, at de var kommet nær henimod Østerø. Sigmund sagde, at det var det, han helst vilde, skulde han vælge, at faa Trond i sin vold. Men da det bar nærmere mod øen, fik de storm og uveir mod sig, saa det var langt fra, at de kunde naa øen. Men de kom iland ved Svinø; for mandskabet var dygtigt og kjendte farvandet. De kom did i graalysingen. Firti mand sprang straks op til gaarden; men ti blev og passed skibet. De omringed gaarden, brød dørene op og tog Bjarne bonde i hans seng og leded ham ud. Bjarne spurgte, hvem der stod for denne færd. Sigmund nævnte sig. «Da vil du vel bli grum mod dem, som ikke viste dig andet end ondt, dengang far din blev dræbt. Men ikke vil jeg dølge, at jeg var tilstede der. Men kanske mindes du de ord, jeg lod falde om din sag, da det blev talt om, at du og Tore, din frænde, skulde dræbes. Jeg sagde, at I skulde lige saa lidet dræbes som jeg selv.» «Vist husker jeg det,» svared Sigmund. «naar skal jeg faa løn for det?» spurgte Bjarne. «Nu,» svared Sigmund; «du skal ha grid; men jeg vil ene raade for alt andet.» «Det skal du,» sagde Bjarne. «Du skal nu følge os til Suderø,» sagde Sigmund. «At komme did i sligt veir blir ikke lettere for dig end at komme til himmels,» svared Bjarne. «Da skal du bli med til Skuvø, om Assur er hjemme.» «Du skal raade,» sagde Bjarne; «jeg tror vist, at Assur er hjemme.» Natten efter drog de til Skuvø og kom did ogsaa i graalysingen. Det traf sig

saa heldig for Sigmund, at der var ingen vagter ved den smale stien, som fører op paa Skuvø. De gik da straks op i følge med femti mand, som Bjarne havde skaffet. De kom op til virket; men da var alt Assur og hans mænd kommet op paa det. Assur spurgte, hvad det var for mænd, som var kommet did. Sigmund nævnte sit navn. «Du synes vel, du har erende hid,» sagde Assur; «jeg vil byde dig forlig, saa at de bedste mænd paa Færøerne skal dømme mellem os.» «Ikke blir der noget forlig af mellem os, hvis ikke jeg faar raade alene,» svared Sigmund. «Paa det vilkaar, at du skal faa selvdømme, vil jeg ikke forliges,» svared Assur; «jeg synes ikke, du har saa mange flere folk end jeg, eller at din sag, er saa meget retfærdigere end min, at jeg skulde trænge det.» Sigmund sagde da til sine mænd, at de skulde gjøre et skinangreb paa virket; «jeg vil imens se at finde paa, hvad jeg skal gjøre.» Harald Jernhaus var en haard hals og raaded fra alt forlig. Assur havde tredive mand paa virket, saa det var vanskeligt at faa tat det. Sigmunds mænd søgte nu mod virket; men de andre verged det. Sigmund gik imens langsmed virket og saa nøie paa det. Han var saaledes rustet: han havde hjelm paa hovedet, sverd ved beltet og i haanden en sølvindlagt øks med hager og omvundet skaft; den var det ypperligste vaaben. Han var klædt i rød kjortel og havde en let brynstak udenpaa, og det var venners og uvenners tale, at slig mand var aldrig kommet til Færøerne før. Sigmund lagde merke til, at et sted var væggen paa virket faldt ned, saa der var det lidt lettere at komme ind end andensteds. Han gik da bagover fra virket, tog tilsprang og hopped saa høit op, at han fik haget øksen fast i kanten af væggen. Saa haled han sig selv i hast op efter økseskaftet og kom op paa virket. En mand kom mod ham med det samme og hug til ham med sverdet. Men Sigmund bøded hugget af med øksen og stak til ham med øksespidsen, saa øksen kom dybt ind i brystet, og han faldt død om. Dette fik Assur se og sprang mod Sigmund og hug til ham; men ogsaa det hug bøded Sigmund af og hug til Assur med øksen, saa hans høire arm blev hugget af, og sverdet faldt ned. Sigmund hug da for anden gang til Assur i brystet, saa hugget trængte dybt ind og Assur faldt. Folk sprang da mod Sigmund; men han hopped baglængs ned fra virket og kom staaende paa jorden. Nu stimled de sammen om Assur, indtil han døde. Sigmund sagde da til de mænd, som var igjen paa virket, at der var to vilkaar at vælge mellem for dem: enten vilde han sulte dem ud eller brænde dem inde der i virket, eller ogsaa skulde de gaa til forlig og lade ham alene raade. De gav ham nu selvdømme og gik i hans vold.

Om Tore er at fortælle, at han kom til lands ved Suderø og traf Sigmund, efterat denne afgjørelse var foregaat. Der gik nu ord mellem Sigmund og Trond med underhandling om fred; og tilslut kom det til grid, og der blev stævnet møde mellem dem i Torshavn paa Strømø, hvor færøingernes tingsted var. Did kom Sigmund og Trond med et stort følge. Trond lod ud til at være rigtig glad og fornøiet. Der blev nu talt om forlig, og Trond sagde: «Det var ikke sømmeligt, at jeg var tilstede, dengang far din blev dræbt, Sigmund frænde; jeg skal nu unde dig et sligt forlig, som du kan ha mest ære af og være mest tilfreds med; jeg vil, at du skal afgjøre hele sagen mellem os.» «Det vil jeg ikke,» svared Sigmund. «Jeg vil, at Haakon jarl skal afgjøre hele sagen mellem os; hvis ikke, skal vi fremdeles være uforligte, og det synes mig mere rimeligt. Men om vi forliges, skal vi begge drage til Haakon jarl.» «Jeg vil helst, at du skal dømme, frænde,» sagde Trond; «det vil jeg bare lægge til, at jeg vil ha landsvist og beholde mit gamle herredømme her paa øerne.» «Der blir ikke noget forlig af,» svared Sigmund, «uden paa de vilkaar, som jeg byder.» Men da Trond saa, at, i andet fald hans lod vilde bli haardere, saa slutted de forlig paa det vilkaar, Sigmund vilde, og blev enige om, at de begge skulde drage til Norge om sommeren.

Det ene af Sigmunds skibe seiled til Norge alt samme høst med mange af de mænd, sorn havde fulgt Sigmund ud til øerne. Sigmund selv var paa Skuvø om vinteren, og med ham var hans frænde Tore og Harald Jernhaus og mange andre mænd. Sigmund var i al sin færd som en høvding og holdt stort hus. Da vinteren led, gjorde Sigmund sit skib færdigt. Trond udrusted en byrding, som han eied. Begge vidste de om hinanden. Saasnart Sigmund var færdig, seiled han; i følge med ham var Tore og Harald Jernhaus, og der var nær tyve mand ombord. De kom til land i Norge ved Søndmøre og fik vide, at Haakon jarl var ikke langt derfra, og fandt ham straks efter. Jarlen tog venlig mod Sigmund og hans mænd, og Sigmund fortalte om forliget med Trond. Jarlen svared: «Ikke har du været saa slu som

Trond nu; jeg har en mistanke om, at han ikke saa snart kommer til mig.» Sommeren led, men Trond kom ikke. Der kom skibe fra Færøerne, og folkene fortalte, at Trond var drevet tilbage, og at hans skib havde tat skade, saa det ikke kunde seile.

25

Sigmund sagde nu til jarlen, at han gjerne vilde, han alligevel skulde afsige kjendelse mellem ham og Trond, uagtet Trond ikke var kommet. Jarlen loved det og sagde: «Jeg tildømmer dig to mandsbøder for drabet paa brødrene Breste og Beine, en tredje, fordi Trond raaded til, at I skulde tas af dage, dengang han lod eders fædre dræbe; en fjerde mandsbod skal gives, fordi Trond solgte eder som træller. Til den fjerdedel af Færøerne, du nu har at styre, skal der lægges af Tronds og Assurs arvingers del, saa at du fra nu af skal ha herredømme over halvdelen af øerne; men den anden halvdel skal tilfalde mig, fordi Havgrim og Trond dræbte mine hirdmænd Breste og Beine. Havgrim skal ligge ugild paa grund af drabet paa Breste og overfaldet paa sagesløse mænd. For Assur skal der ikke gis bøder, fordi han uretfærdig tilegned sig din eiendom og blev dræbt paa den. Men du skal dele bøderne mellem dig og din frænde Tore, som det synes dig bedst. Trond skal ha landsvist, hvis han holder dette forlig. Alle øerne skal du ha i len af mig og gi mig skat af min del.» Sigmund takked jarlen for denne afgjørelse og var hos ham om vinteren. Om vaaren seiled han tilbage til Færøerne i følge med sin frænde Tore; men Harald Jernhaus blev igjen. Sigmund havde en heldig overfart og kom til Færøerne og stævned ting med Trond i Torshavn paa Strømø. Trond kom did med mange mænd. Sigmund sagde, at Trond endnu ikke havde holdt stort af forliget, og forkyndte ham jarlens kjendelse; han bad ham gjøre ett af to, holde forliget eller bryde det. Trond bad Sigmund gjøre, som han vilde, og sagde, at han var mest tilfreds med det, som var Sigmund til størst hæder. Men Sigmund svared, at nu nytted det ikke længer at svare saa undvigende, og bad ham gjøre én af delene, si ja eller nei; han lagde til, at han ligesaa gjerne saa, de blev uforligte. Trond foretrak at holde forliget, men bad om frist med at udrede pengene; jarlen havde dømt, at disse penge skulde udredes i ett halvaar. Men paa folks bøn lod Sigmund ham slippe med at udrede det i løbet af tre aar. Trond "sagde, at han var vel tiifreds med, at Sigmund fik herredømmet ligesaa længe, som han havde havt det, og at det var ret og billigt, at det gik slig. Sigmund sagde, at han havde ikke nødig at fare med slig slesk og indsmigrende tale; det skulde han aldrig lade sig lokke af. De skiltes nu, saaledes at de alle var forligte. Trond bød Leiv Assurssøn hjem med sig til opfostring i Gata, og der voksed han op. Om sommeren gjorde Sigmund sit skib rede for at drage til Norge; Trond udreded da en tredjedel af pengene; endda han nødig vilde det. Sigmund indkræved da ogsaa Haakon jarls skatter, før han seiled fra øerne. Efter en god overfart kom Sigmund til Norge og drog straks til Haakon jarl og bragte ham hans skatter. Jarlen tog vel imod Sigmund, og hans frænde Tore og alle deres mænd, og de blev nu hos jarlen om vinteren.

26

Om sommeren, efterat Sigmund i julen var blit Haakon jarls hirdmand, drog han med jarlen ind til Frostating. Han talte da sin maag Torkel Tørfrosts sag og bad om, at jarlen vilde gi ham fred og landsvist. Haakon jarl tilstod straks Sigmund dette og sendte bud efter Torkel og hans hustru og datter. Torkel var denne vinter hos jarlen med sin kone og deres datter Turid. Samme sommer, Sigmund og Tore var draget bort, havde hun født en datter, som blev kaldt Tora. Næste vaar gav Haakon jarl Torkel Tørfrost syssel ude i Orkedalen; der satte Torkel bo og havde siden levet der. Sigmund red nu ud til Orkedalen til Torkel og blev venlig modtat af ham. Sigmund fremførte nu sit frieri og beiled til Turid. Torkel optog dette vel og sagde, at dette frieri syntes ham at være til hæder baade for ham selv, hans datter og dem alle. Sigmund drak nu sit bryllup hos Haakon jarl paa Lade, og jarlen lod dette gjestebud vare i syv dage. Torkel Tørfrost blev nu Haakon jarls hirdmand og kjæreste ven. Efter bryllupet drog han og hans hustru hjem til Orkedalen; men Sigmund blev hos jarlen med sin kone, indtil han om høsten drog til Færøerne med sin hustru Turid og deres datter Tora. Det er nu roligt paa

øerne om vinteren. Om vaaren drog folk til tinget paa Strømø. Der kom mange folk, og blandt dem Sigmund og en flok af hans mænd. Trond kom did ogsaa, og Sigmund kræved nu den anden tredjedel af sine penge af ham; han lagde dog til, at han havde ret til det hele, om han end paa folks bøn ikke kræved det. Trond svared: «Det er nu saa, frænde, at her er i følge med mig en mand, som heder Leiv, søn af Assur; jeg bød ham hjem til mig, da vi to blev forligt. Nu vil jeg bede dig, frænde, at du under Leiv nogen opreisning, fordi du dræbte hans far Assur; jeg kunde da gi ham de penge, du har tilgode af mig.» «Det gjør jeg ikke,» sagde Sigmund; «du skal gi mig mine penge.» «Dette maa dog synes dig nok saa billigt,» sagde Trond. Sigmund svared: «Giv mig nu pengene! ellers skal det gaa dig værre.» Trond udreded da halvten af denne tredjedel og sagde, at han nu ikke havde det slig, at han kunde betale mere. Sigmund gik da mod Trond og havde i haanden den sølvindlagte øks, han havde dræbt Assur med. Han satte øksespidsen for brystet af Trond og sagde, at han skulde trykke slig, at han skulde faa kjende det, om han ikke straks kom med pengene. «Du er en vanskelig kar at komme overens med,» sagde Trond og bad en af sine mænd gaa ind i boden efter en pung og se, om der var noget sølv igjen i den. Manden gik og rakte pungen til Sigmund; pengene blev da veiet, og det var netop saa meget, som Sigmund skulde ha. Dermed skiltes de

27

Samme sommer drog Sigmund til Norge med skatten til Haakon jarl; han fik en god modtagelse der og var en kort stund hos jarlen og drog saa tilbage til Færøerne og var der om vinteren. Hans frænde Tore var altid hos ham. Sigmund var vennesæl der paa øerne. Svinø-Bjarne holdt godt sit forlig med ham og søgte stadig at faa forligt ham og Trond; ellers var det gaat værre. Næste vaar paa Strømø ting kræved Sigmund sine penge af Trond; men Trond bad paa Leiv Assurssøns vegne om bøder for dennes far, og mange lagde nu et godt ord ind for, at de skulde forliges. Sigmund svared: «Trond vil ikke mere udrede pengene til Leiv end til mig. Men paa gode mænds bøn skal disse penge faa staa; men ikke eftergir jeg dem og heller ikke gir jeg nogen bøder, slig som sagen nu staar.» Dermed skiltes de og drog hjem fra tinget. Sigmund gjorde sig paany om sommeren rede til at drage til Norge med skatten til Haakon jarl, men blev sent færdig. Han stak i sjøen, saasnart han var klar til at seile. Hans kone Turid blev igjen; men hans frænde Tore drog med ham. De havde en god overfart og kom sent paa høsten nord til Trøndelagen. Sigmund drog da til Haakon jarl, som modtog ham vel. Sigmund var dengang syv og tyve aar gammel; han var vinteren over hos jarlen. Næste vaar gav Haakon jarl Sigmund store gaver, før de skiltes. Frænderne seiled nu ud til Færøerne og satte sig der i ro, og Sigmund raaded nu ene for alt paa Færøerne.

28

Nu begynder fortællingen igjen med, at Olav Trygvessøn i 10 aar havde været konge i Norge og om vinteren kristnet hele Trøndelagen. Da sendte kongen bud til Færøerne efter Sigmund Brestessøn og bad ham komme til sig, og lod ham tillige sige, at Sigmund skulde faa hæder og værdighed og bli den første mand paa Færøerne, om han vilde bli hans mand.

29

Da det led ud paa sommeren, drog kong Olav sydover fra Trøndelagen til Søndmøre og tog veitsler hos en mægtig bonde der; da kom efter kongens bud Sigmund Brestessøn og hans frænde Tore did fra Færøerne. Sigmund mødte kongen, som tog imod ham med stor venlighed, og de gav sig snart i samtale. Kongen sagde da: «Vel har du gjort, Sigmund, at du ikke opsatte denne færd. Jeg bød dig hid til mig mest af den grund, at jeg har hørt om din kjækhed og dine idrætter. Jeg vil gjerne være din fuldtro ven, hvis du vil føie mig i de ting, som det i mine øine kommer mest an paa. Folk siger ogsaa,

at det vilde passe sig godt, om vi to slutted venskab; thi begge holdes vi nu for mænd med mod i brystet, og begge har vi udstaat meget og lidt meget ondt, før vi fik den hæder, som tilkommer os; thi meget af det samme har hændt os begge i vor landflygtighed og trældom. Du var barn, da du saa paa, at din far blev dræbt sagesløs. Jeg var i mors liv, da min far blev dræbt uden nogen anden grund end hans frænders ondskab og griskhed. Saa er mig ogsaa sagt, at derfor blev der ikke budt dig bøder for din far, fordi dine frænder tvertimod vilde, at du skulde dræbes ligesaa vel som din far; og siden blev du solgt som træl, eller der blev endog git penge for, at du skulde bli gjort til træl og saaledes bli forjaget fra dine eiendomme og din odelsjord, og du havde i lang tid intet at hjælpe dig med i et ukjendt land, uden hvad fremmede folk gav dig af medlidenhed efter hans styrelse, som raader for alt. Næsten ligedan, som jeg nu har opregnet for dig, er det gaat mig. Straks jeg var født, blev jeg efterstræbt og truet og tiltænkt døden af mine landsmænd, saa at mor min fattig og ussel maatte fly med mig fra sin far og sine frænder og alle sine eiendele; saa gik de tre første aar af mit liv. Dernæst blev jeg og min mor hærtat, og jeg blev skilt fra min mor, saa jeg aldrig fik se hende siden. Tre gange blev jeg solgt som træl; jeg var da i Estland blandt bare fremmede folk, indtil jeg blev ni aar gammel; da kom en af mine frænder, som kjendtes ved min æt; han løste mig af trældommen og førte mig med sig øst til Gardarike; der var jeg andre ni aar fremdeles i utlegd, om jeg end nu blev kaldt en fri mand; jeg kom til nogen anseelse og fik siden større hæder og værdighed hos kong Valdemar, end det kunde synes rimeligt for en udenlandsk mand; det er ogsaa paa samme vis, som det gik dig hos Haakon jarl. Nu er omsider enden blit, at vi begge har vundet igjen vor fædrenearv og vort fødeland efter længe at ha savnet lykke og hæder. Nu har jeg, allermest af den grund, at jeg har hørt, at du aldrig har blotet til afguder efter andre hedenske mænds skik, godt haab om, at den høie himmelens konge, alle tings skaber, vil lede dig ved min tale til kundskab om sit hellige navn og den hellige tro, og at han vil gjøre dig til min fælle i den rette tro, ligesom du er min jevnlige i styrke og alle idrætter, og gi dig del i sine andre naadegaver, dem, han har meddelt dig ligesom mig, længe før jeg havde nogen kundskab om hans herlighed. Nu give den samme almægtige Gud, at jeg faar ledet dig til den sande tro og under hans tjeneste, saa at du derefter med hans miskund og efter mit forbillede og min tilskyndelse kan lede alle dine undergivne til hans herlighed, saaledes som jeg venter vil ske. Du skal ogsaa, hvis du vil lyde mine ord, saaledes som jeg nu har sagt, og trofast og standhaftig vil tjene Gud, af mig faa venskab og hæder, er det end intet værd mod den salighed og hæder, som den almægtige Gud vil unde dig, ligesom enhver anden, som for den Helligaands kjærligheds skyld vil holde hans bud: at styre sammen med hans elskelige søn, alle kongers konge, evindelig i himmelens høieste herlighed.» Da kongen slutted sin tale, svared Sigmund: «I véd, herre, og det nævnte I ogsaa nylig i eders tale, at jeg var Haakon jarls tjenestemand. Han var venlig mod mig, og jeg var dengang vel tilfreds med mine kaar; for han var huld mod sine venner og gav dem gode raad og var kjærlig mod dem, var han end grum og svigefuld mod sine uvenner; men der er stor forskjel mellem hans tro og din. Dog eftersom jeg skjønner af eders fagre tale, at den tro, I har, i alle maader er bedre og fagrere end den, hedningerne har, saa er jeg villig til at følge eders raad og vinde eders venskab; og jeg vilde ikke blote til afguderne, fordi jeg længe har set, at den tro ikke nytted til noget, kjendte jeg end ikke nogen bedre.»

30

Kong Olav blev glad ved Sigmunds ord, at han saa forstandig optog hans tale. Sigmund blev da døbt med alle sine ledsagere, og kongen lod dem undervise i den hellige tro. Sigmund var nu hos kongen om vinteren og nød stor hæder.

Da det tog til at vaares, kom kongen en dag i samtale med Sigmund og sagde, at han vilde sende ham ud til Færøerne og kristne folket der. Sigmund søgte at undslaa sig for dette hverv, men føied sig dog tilslut efter kongens vilje. Kongen gav ham da herredømme over alle øerne og lod ham faa prester med, som skulde døbe folket og gi det den nødvendige kristendomskundskab. Sigmund seiled, saasnart han var færdig, og fik en god overfart, og da han kom til Færøerne, stævned han bønderne til ting paa

Strømø; der kom meget folk. Men da tinget var sat, stod Sigmund op og holdt en lang tale. Han fortalte, at han havde været øst i Norge hos kong Olav Trygvessøn, og at kongen havde git ham magten over alle øerne. De fleste bønder optog dette vel. Sigmund sagde derpaa: «Det vil jeg ogsaa, I skal vide, at jeg har skiftet tro og er blit kristen. Jeg har ogsaa det erende og budskab til eder fra kong Olav, at omvende alt folket her paa øerne til den rette tro.» Trond svared paa hans tale og sagde, at det var rimeligt, at bønderne talte sig imellem om denne vanskelige sag. Bønderne sagde, at dette var vel talt, og gik bort til den anden side af volden. Trond talte da til bønderne om, at det eneste de havde at gjøre, var straks at sige nei til dette budskab, og enden blev ved hans forestillinger, at de alle enedes om dette. Men da Sigmund saa, at hele folket var drevet over til Trond og hans flok, saa der ikke var nogen igjen hos ham uden hans egne mænd, de, som var kristne, sagde han: «Alt for stor magt har jeg nu git Trond.» Efter det begyndte bønderne at nærme sig det sted, hvor Sigmund og hans mænd sad, og holdt sine vaaben truende i veiret. Sigmund og hans mænd sprang op imod dem. Trond sagde da: «Lad folk sætte sig ned, og far ikke saa voldsomt frem! Her er nu det at sige, Sigmund frænde, at vi bønder alle er blit enige om at svare paa det erende, du fremførte, at vi paa ingen maade vil skifte tro, og vi vil nu gaa mod dig her paa tinget og dræbe dig, hvis du ikke vil høre op med dette og love fast aldrig mer at fremføre dette budskab her paa øerne.» Men da Sigmund saa, at han ikke kom nogen vei med at faa indført troen denne gang, og at han ikke havde folk nok til at tvinge sagen gjennem mod alle de folk, som var kommet sammen der, saa blev det til, at han loved dette med vidner og haandslag, og dermed slutted tinget. Sigmund sad hjemme paa Skuvø om vinteren og var ilde tilfreds med, at bønderne havde kuet ham; dog lod han det ikke merke paa sig.

31

Engang om vaaren, mens strømmene var som sterkest, og folk syntes, det ikke var raadeligt at ro mellem øerne, drog Sigmund hjemmefra Skuvø med tredive mand paa to baader; han sagde, at nu vilde han forsøge enten at udføre kongens erende eller ogsaa finde sin død. De styred til Østerø og naadde lykkelig frem og kom did uventet langt ud paa natten og kringsatte gaarden Gata; saa skjød de en tømmerstok mod døren til den stue, som Trond laa og sov i, og brød den op, greb Trond og ledte ham ud. Sigmund sagde da: «Nu viser det sig igjen, at det gaar op og ned i verden. Du kued mig i høst og satte mig to haarde vilkaar. Nu vil jeg sætte dig to vilkaar, men de er meget ulige. Det ene er godt, nemlig at du tar den rette tro og lar dig døbe; men vil du ikke dette, saa er det andet vilkaar, at du paa stedet skal bli dræbt; og det vilkaar er ondt; for da mister du straks rigdom og denne verdens timelige lykke og faar helvedes kval og evige pine i den anden verden.» Trond svared: «Ikke vil jeg bryde med mine gamle venner.» Sigmund satte da en mand til at dræbe Trond og gav ham en stor øks i haanden. Men da manden gik mod Trond med løftet øks, saa Trond stivt paa ham og sagde: «Hug ikke saa braat, mand! Jeg vil sige noget først. Men hvor er min frænde Sigmund?» «Her er jeg,» svared han. «Du skal ene raade mellem os,» sagde Trond; «jeg vil ta den tro, som du vil.» Da sagde Tore: «Hug ham, mand!» Sigmund svared: «Han skal ikke dræbes dennegang.» Tore sagde: «Det blir din og dine venners bane, om Trond nu slipper unda.» Sigmund sagde, at han fik friste det. Trond og hans hjemmemænd blev da døbt af presten. Sigmund lod Trond følge med sig, efterat han var døbt, og drog nu om til alle Færøerne, og stansed ikke, før hele folket var kristnet. Saa gjorde han om sommeren sit skib rede og agted sig til Norge for at bringe skatten og tillige med den Trond i Gata til kong Olav. Men da Trond merked, at det var Sigmunds hensigt at bringe ham til kongen, saa bad han sig fritat for denne færd. Sigmund sagde, det hjalp ikke; nu skulde han være med, og de satte seil, saasnart de fik bør. Men de var ikke kommet langt ud tilhavs, før de kom ud baade i voldsomme strømme og storm, saa de blev drevet tilbage til Færøerne og led skibbrud og misted alt sit gods; men de fleste folk blev berget. Sigmund berged Trond og mange andre. Trond sagde, at færden aldrig vilde lykkes for dem, om de lod ham bli med nødtvungen. Sigmund sagde, at det var det samme, at han skulde følge med alligevel, om han end tyktes ilde om det. Sigmund tog da et andet skib og af sine egne penge for at bringe kongen dem istedenfor skatten; thi det skorted ham ikke paa løsøre. De styred nu til havs for

anden gang og kom lidt længere end sidste gang, men fik paany haard modvind og drev tilbage til Færøerne og forslog skibet. Sigmund sagde, at det syntes ham at være sterke kræfter, som søgte at hindre deres færd. Trond sagde, at slig vilde det gaa, saa ofte de prøved paa det, om han skulde følge med nødtvungen. Sigmund lod da Trond løs paa det vilkaar, at han svor en hellig ed paa, at han skulde overholde den kristne tro, være tryg og trofast mod kong Olav og Sigmund, og ikke forholde eller hindre nogen mand der paa øerne i at holde sin troskab og lydighed mod dem og fremme og fuldkomme dette kong Olavs bud saavel som ethvert andet, som han maatte byde ham at udføre der paa Færøerne. Og Trond svor dette med den dyreste ed, som Sigmund kunde finde at forelægge ham. Trond drog da hjem til Gata; men Sigmund blev paa sin gaard paa Skuvø den vinter; for det var alt langt ud paa høsten, den gang de sidste gang blev drevet tilbage. Sigmund lod da det skib bøde, som var mindst forslaaet. Denne vinter var alt roligt og der hørtes intet nyt paa Færøerne.

32

Straks det blev vaar, og det syntes raadeligt at seile mellem landene, drog Sigmund paany afsted. Han havde en heldig overfart til Norge og kom til kong Olav nord i Nidaros og bragte ham det gods, som han udreded fra Færøerne istedenfor den skat, som forrige sommer var forlist, og ligeledes den skat, som kongen nu skulde ha. Kongen tog venlig mod Sigmund, og han blev hos kongen længe om vaaren. Sigmund fortalte kongen nøie om alt, som var hændt, og om sit mellemværende med Trond og de andre øboere. Kongen svared: «Det var ilde, at Trond ikke kom til mig, og det er til stor skade for eders bygd derude paa øerne, at han ikke blir jaget bort; for det er min tro, at der ikke sidder nogen værre mand end han i alle Norderlandene.»

33

En dag om vaaren sagde kong Olav til Sigmund: «Idag skal vi more os med at prøve vore idrætter.» «Det er jeg lidet skikket til, herre,» svared Sigmund; «dog ligger dette som alt andet, som staar i min magt, i eders hænder.» Saa øved de sig i at svømme og skyde og andre idrætter. Og folk fortæller, at Sigmund har været nærmest efter kong Olav i mange idrætter; dog har han staat tilbage for ham i dem alle, om end mindre end de andre mænd, som dengang leved i Norge.

Det fortælles, at engang kong Olav sad ved drikkebordet og holdt gjestebud for sin hird og havde mange mænd hos sig, da var Sigmund i stort venskab hos kongen, og der sad bare to mænd mellem Sigmund og kongen. Sigmund lagde sine hænder frem paa bordet. Kongen saa paa ham og fik se, at Sigmund havde en diger guldring paa armen. Kongen sagde: «Lad mig faa se ringen, Sigmund!» Han tog ringen af og rakte kongen den. Kongen sagde: «Vil du gi mig denne ring?» Sigmund svared: «Jeg havde tænkt, herre, ikke at skille mig ved denne ring.» «Jeg skal gi dig en anden isteden,» sagde kongen, «som hverken skal bli mindre eller styggere.» «Ikke vil jeg skille mig ved denne,» siger Sigmund; «for det loved jeg Haakon jarl, da han gav mig ringen, at jeg aldrig skulde gi den fra mig, og det skal jeg ogsaa holde; thi god syntes mig giveren, og vel gjorde han mod mig i mange ting.» Kongen sagde: «Lad dem synes dig saa gode, du vil, baade ringen og han, som gav dig den, saa vil dog det ikke bli til stor lykke for dig nu; thi denne ting vil bli din bane; det ved jeg ligesaa godt som hvordan du har faat den eller hvorfra den er kommet. Jeg bad om dette mere, fordi jeg vilde fjerne en ulykke fra mine venner, end fordi jeg havde lyst til at eie denne ring.» Kongen var da rød som dryppende blod i ansigtet; men efter denne samtale var kongen aldrig saa blid mod Sigmund som før. Sigmund blev dog endnu en stund hos kongen og drog tidlig paa sommeren ud til Færøerne; han og kong Olav skiltes da med venskab, og Sigmund saa ham aldrig siden. Sigmund kom nu ud til Færøerne og satte sig i ro paa sin gaard paa Skuvø. Men det, som kong Olav havde forudsagt, gik siden i opfyldelse.

34

Da Haakon jarls sønner, Svein og Erik, var blit jarler i Norge, sendte de bud til Færøerne efter Sigmund Brestessøn, at han skulde komme til dem. Sigmund opsatte ikke færden, men drog til Norge og kom til jarlerne paa Lade nord i Trøndelagen.

28

De tog venlig i mod ham og med stor kjærlighed og mindedes nu sit fordums venskab. De gjorde Sigmund til sin hirdmand og gav ham Færøerne i len og skiltes fra ham med megen venlighed og det største venskab. Sigmund drog tilbage til Færøerne om høsten.

28

Tre mænd, som kommer denne fortælling ved, voksed op hos Trond i Gata. Den ene hed Sigurd og var søn af Torlak, Tronds bror; han var stor og sterk, vakker at se til og havde lyst haar, som faldt i lokker. Han var dygtig i alskens idrætter, og det siges, at han har været nærmest efter Sigmund Brestessøn i alle idrætter. Hans bror hed Tord med tilnavnet laage; han var en meget sterk og kraftig mand. Gaut den røde hed den tredje; han var Tronds søstersøn; alle tre var de store og sterke mænd. Leiv blev opfostret sammen med dem, og disse mænd var jevnaldrende. Sigmund og Turid havde disse barn: Deres ældste barn var Tora, som var født paa fjeldet; hun var en stor og anselig kvinde, men ikke vakker, og viste tidlig god forstand. Deres ældste søn hed Toralv, den anden Steingrim, den tredje Brand, den fjerde Here; de saa alle ud til at bli dygtige mænd. Nu gik det med kristendommen paa Færøerne som ellers rundt om i jarlernes rige, at hver leved, som han vilde; men selv holdt de godt fast ved sin tro. Sigmund og alle hans folk holdt ogsaa sin tro vel, og han lod bygge en kirke paa sin gaard. Om Trond siges det, at han og alle hans folk næsten ganske kasted sin tro. Nu stævned Færøingerne ting; did kom Sigmund og Trond i Gata og mange andre mænd. Trond sagde til Sigmund: «Det er nu saa, frænde, at jeg vil kræve bøder af dig paa Leiv Assurssøns vegne og vil, at du skal gi bøder for hans far.» Sigmund sagde, at han derom vilde rette sig efter den dom, som Haakon jarl havde afsagt dem imellem om hele deres mellemværende. Trond sagde, at det maatte synes billigt at unde Leiv slige faderbøder, som de bedste mænd der paa øerne vilde fastsætte. Sigmund svared, at den sag behøved han ikke at bry sig med længer; for det blev der ikke noget af. Trond sagde: «Det er et sandt ord, at du er haard at ta i hornene; kan og være, at de af mine frænder, som nu vokser op hos mig, synes, at du viser liden retfærdighed, som ikke vil dele herredømmet med dem, vi, som dog har ret til mer end hælvten mod dig, og det er ikke vist, at folk saa længe vil finde sig i det. Du har voldt mig mange forsmædelser,» sagde Trond, «men ingen værre, end da du trued mig til at skifte tro, og det er intet, jeg angrer saa meget, som at jeg fandt mig i det. Du maa ogsaa forberede dig paa, at folk ikke længe vil taale slig uret af dig.» Sigmund sagde, at han skulde sove trygt for hans trusler. Efter dette skiltes de.

37

Det fortælles, at en dag om sommeren rodde Sigmund over til øen Lille-Dimun i følge med Einar Suderøing og Tore; han vilde hente nogen slagtesauer, som gik der paa øen. Sigmund og Tore var oppe paa øen, da de fik se folk komme iland med fagre skjolde, som blinked i solen. De talte dem og saa, at det var tolv mand, som var kommet iland paa øen. Sigmund spurgte, hvem mon det kunde være. Tore svared, at han kjendte dem, der var Gøteskjeggerne, Trond og hans frænder. «Men hvad raad skal vi nu gribe til?» spurgte han. «Det er ikke vanskeligt,» sagde Sigmund; «vi skal gaa mod dem med vore vaaben, og om de søger ind paa os, skal vi løbe unda, hver for os, men dog komme ned paa ett sted, der, hvor opgangen til øen er.» Trond og hans mænd aftalte imens mellem sig, at Leiv og

Torlakssønnerne og en fjerde mand skulde gaa mod Sigmund. Sigmund og hans mænd hørte dette og gik nu mod dem. Trond og hans mænd søgte straks indpaa dem; men de løb unda, hver sin vei og mødtes paa det aftalte sted og sprang mod opgangen, hvor der stod én mand for at verge den. Sigmund kom først mod ham og gjorde det snart af med ham og verged nu opgangen, mens Tore og Einar sprang ned til Tronds baad; der holdt én mand i fæstet, men en anden var ude i baaden. Tore sprang mod den mand, som holdt i fæstet, og dræbte ham. Einar sprang bort til Sigmunds baad og gjorde den flot. Sigmund verged opgangen og trak sig baglængs nedover mod fjæren, for han vilde bort til deres baad; der paa fjæren dræbte han en af deres følge; saa sprang han og Tore ud i baaden. Sigmund kasted straks den mand, som var i baaden, overbord. Saa rodde de bort med begge baadene; men den mand, som Sigmund havde kastet overbord, naadde til land. Trond og hans mænd tændte en varde, saa folk kom roende ud efter dem; derpaa drog de hjem til Gata. Sigmund samled folk til sig og tænkte at gribe Trond der paa øen, før han fik høre, at de var borte.

Lidt senere paa sommeren drog Sigmund selv tredje om for at kræve sin landsskyld. De rodde i et trangt sund mellem nogen øer; men da de kom ud af sundet, seiled der en baad mod dem, og den havde bare et lidet stykke igjen til dem. De kjendte folkene ombord der; det var Gøteskjegger, Trond og elleve andre mænd. Tore sagde da: «Alt for nær er de os; men hvad raad skal vi nu ta, Sigmund frænde?» «Lidet raad trænges her,» sagde Sigmund; «men det skal vi gjøre; vi skal ro mod dem, da vil de la seilet falde; men naar vor baad kommer jevnsides med deres, skal I drage eders sverd og hugge vanterne over paa det bord, hvor seilet ikke blir strøget; men jeg vil imens gjøre, hvad jeg synes er bedst.» De rodde nu mod dem, og i det samme Sigmunds baad kom jevnsides med den anden, hugged Tore og Einar alle vanterne over paa det bord, hvor seilet ikke blev strøget. I det samme greb Sigmund en tyk kjep, som laa i baaden hans, og stødte den saa haardt mod siden af de andres baad, at den straks vendte kjølen iveiret; - han havde stødt kjeppen mod den side af baaden, hvor de havde ladt seilet falde, og hvorhen den derfor alt i forveien helded; - derfor hvælved baaden straks, for han stødte mod den med al sin kraft; fem mand af Tronds følge drukned der. Tore sagde, at de skulde dræbe enhver af dem, som de kunde naa. Men Sigmund sagde, at det skulde de ikke; heller skulde de lade dem lide saa stor skam og skade, de kunde. Saa skiltes de. Da sagde Sigurd Torlakssøn: «Det er nu som før, at vi faar bare forsmædelse igjen for det, naar vi drager mod Sigmund.» Han fik baaden paa ret kjøl igjen og berged mange af folkene. Trond sagde, da han kom op i baaden: «Nu har nok lykken vendt sig mellem Sigmund og mig; for nu har han ikke vist stor omtanke, siden han ikke dræbte os, nu som han kunde gjøre med os, hvad han vilde. Men fra nu af skal vi holde frem og ikke stanse, før vi har tat Sigmund af dage.» De sagde, at det vilde de gjerne, og drog nu hjem igjen til Gata. Sommeren led, og Sigmund og Trond mødtes ikke mere denne gang.

38

Saa var det en dag kort før vintertid, at Trond samled sine folk, og de drog afsted 60 mand i følge. Trond sagde, at de skulde søge op Sigmund, og lagde til, at han havde drømt, at denne gang vilde de komme ham ind paa livet. De havde to farkoster og et udvalgt raandskab. I følge med Trond var Leiv Assurssøn, Sigurd Torlakssøn, Tord laage, Gaut røde, Steingrim - saa hed en bonde paa Østerø - og Eldjarn kamhat. Svinø-Bjarne tog ikke del i disse stridigheder, siden han havde forligt sig med Sigmund. Trond og hans mænd drog nu afsted til Skuvø og trak sine farkoster paa land; derpaa gik de alle op til opgangen. Eldjarn kamhat gik op lidt før de andre og traf Sigmunds vagtmand ved opgangen. De gik straks mod hinanden og skifted hug, og det endte med, at de begge styrted nedfor hammeren og fik sin bane. Trond og de andre gik nu op til gaarden og slog ring om den; de kom saa uforvarendes, at ingen havde faat nys om dem. De brød dørene op. Sigmund og alle hans mænd, som var tilstede, greb straks sine vaaben; hans hustru Turid tog ogsaa vaaben og brugte dem lige godt som nogen mand. Trond og hans mænd satte da ild paa husene; de tænkte at faa tat gaarden baade med ild og vaaben. De søgte nu haardt frem; men da de havde gjort dette en stund, gik husfruen Turid ud i

døren og sagde: «Hvor længe agter du, Trond, at kjæmpe mod høvdingløse mænd?» Trond svared: «Dette er sandt som dagen; nu er Sigmund kommet bort.» Trond gik derpaa imod solen omkring gaarden og plystred. Han kom da til aabningen af en underjordisk gang, som var et stykke fra gaarden; han bar sig saaledes ad: han stak den ene haand ned i jorden og satte den saa op for næsen af sig og sagde: «Her har de gaat alle tre, Sigmund, Tore og Einar.» Saa fór Trond en stund om og snused som en hund, som følger spor. Han bad dem ikke komme nær hen til sig og gik, til han kom til et gil, som gaar tversover Skuvø. Da sagde Trond: «Her har de været og her har Sigmund hoppet over, hvad de saa siden har gjort af sig. Nu skal vi dele vor flok, Leiv Assurssøn og Sigurd Torlakssøn og nogle andre skal gaa til den ene ende af kløften; men jeg vil gaa til den anden ende, og saa skal vi mødes paa den anden side af kløften.» De gjorde saa. Trond sagde da: «Nu er det tid, Sigmund, at du lar dig se, om du har mod i brystet og vil gjælde for en rask kar, som du længe har været kaldt.» Det var da bælmørkt. Straks efter sprang en mand over kløften mod Trond og hans mænd og hug med sit sverd til Steingrim, Tronds nabo, og kløved ham ned i herderne. Det var Sigmund; han sprang straks baglængs tilbage over kløften igjen. «Der for Sigmund,» sagde Trond; «nu skal vi holde efter dem mod enden af kløften.» Saa gjorde de, og Leiv og hans følge og Trond mødtes nu alle der. Imens var Sigmund og hans fæller kommet op paa en hammer nede ved sjøen og hørte nu stemmer paa alle sider af sig. Da sagde Tore: «Nu vil vi verge os her, saa godt vi kan, og som skjæbnen vil.» «Ikke er jeg skikket til at verge mig,» siger Sigmund; «for jeg misted netop mit sverd, da jeg hopped tilbage over kløften. Nu faar vi hoppe ned fra hammeren og gi os til at svømme.» «Lad os gjøre, som du vil,» siger Tore. Dette raad tog de nu, hopped ud i sjøen fra hammeren og gav sig til at svømme. Trond sagde, da han hørte plaskene: «Der hopped de; nu skal vi ta de baader, vi kan faa fat i og lede efter dem; nogen paa sjøen og andre paa land.» Saa gjorde de, men fandt dem ikke.

39

Nu er at fortælle om Sigmund og hans fæller, at de svømmed en stund og agted sig til Suderø; did var det kortest vei, men dog en god sjømil. Da de havde svømmet halvdelen af veien, sagde Einar: «Her faar vi skilles.» Sigmund sagde, at det skulde de ikke. «Læg dig nu, Einar, paa ryggen min!» Han gjorde saa, og Sigmund svømmed nu en stund. Tore, som svømmed bag efter ham, sagde da: «Hvor længe skal du trække en død mand efter dig, Sigmund frænde?» «Ikke tror jeg, det trænges,» svared Sigmund. Nu svømmed de, til de bare havde fjerdedelen af veien igjen. Da sagde Tore: «Hele vort liv har vi to været sammen og havt stor kjærlighed til hinanden; men nu venter jeg, det blir slut med vort samliv. Nu har jeg svømmet, saalangt jeg orker; men nu vil jeg, du skal berge dig og livet dit og ikke ænse mig; for du sætter livet til, om du skal drages med mig.» «Det skal aldrig ske, at vi skal skilles slig, Tore frænde,» siger Sigmund; «enten skal vi begge komme iland eller ingen af os.» Sigmund tar nu Tore paa ryggen af sig; han var da saa forkommen, at han næsten ikke kunde hjælpe til det mindste; men Sigmund svømmed, til han naadde til Suderø. Det var brænding ved øen. Sigmund var da saa magtesløs, at han snart blev draget fra land og snart blev kastet op paa stranden igjen; bølgerne skylled da Tore af ryggen paa ham, saa han drukned; men Sigmund fik slæbt sig op; han var da saa kraftesløs, at han ikke kunde gaa, men krøb op i fjæren og lagde sig ned i taren. Dette var i graalysingen, og der laa han, til det blev lyst. Det laa en liden gaard, som hed Sandvik, et lidet stykke op paa øen. Der bodde en mand ved navn Torgrim onde, en stor og sterk mand og Trond i Gatas leilænding. Han havde to sønner, Ormstein og Torstein; de voksed op til dygtige folk. Om morgenen gik Torgrim onde ned til fjæren med en vedøks i haanden. Han fik da et steds se, at et rødt klæde stak frem fra tarevolden. Han roded i taren og fik se, at det laa en mand der. Han spurgte, hvem det var. Sigmund nævnte sit navn. «Laagt ligger nu høvdingen vor,» sagde han; «men hvad er det, som har gjort det?» Sigmund fortalte alt, som var hændt. I det samme kom Torgrims sønner til. Sigmund bad dem hjælpe sig. Torgrim var ikke snar til at svare paa det og hvisked med sine sønner: «Sigmund har saa meget gods paa sig,» sagde han, «at jeg tror, vi aldrig har eiet saa stor rigdom, og guldringen hans er overmaade diger. Det synes mig derfor det likeste, at vi dræber ham og siden skjuler liget; dette vil folk aldrig faa vide.»

Hans sønner sagde ham imod en stund, men omsider samtykked de og gik bort til det sted, hvor Sigmund laa, og tog ham i haaret; men Torgrim onde hug hovedet af Sigmund med vedøksen. Saaledes lod Sigmund sit liv; han var i alle ting den raskeste mand. De tog klæderne og de ting, som havde værd, af ham og drog ham saa op under en jordbakke og grov ham ned der. Tores lig var drevet iland; de grov da ham ned ved siden af Sigmund og skjulte dem begge.

40

Efter dette drog Trond og de, som var med ham, hjem. Gaarden paa Skuvø blev berget; for folk kom til, og da var det endnu ikke stort, som var brændt. Faa mænd havde der mistet livet. Husfruen Turid, som siden blev kaldt storenken, blev boende paa Skuvø efter sin husbonde. Sigmund. Der voksed hendes og Sigmunds barn op; de saa alle ud til at bli dygtige folk. Trond og Leiv Assurssøn lagde nu alle Færøerne under sig og tog herredømme over dem. Trond tilbød Turid storenke og hendes sønner forlig; men de var ikke meget villige til dette; det blev heller ikke noget af, at Sigmunds sønner søgte hjælp hos Norges høvdinger; for de var endnu unge af aar. Det gik nu nogen aar, hvor alt var roligt paa Færøerne.

Trond kom engang i samtale med Leiv Assurssøn og sagde, han vilde søge at finde en god kone til ham. «Hvem skal det være?» spurgte Leiv. «Tora Sigmundsdatter,» svared Trond. «Det er det ikke stor rimelighed for,» sagde Leiv. «Du blir ikke gift, om du ikke beiler,» svared Trond. De drog da med nogle mænd til Skuvø, men blev ikke videre venlig modtat der. Trond og Leiv bød Turid og hendes sønner forlig, saa at de bedste mænd der paa øerne skulde dømme mellem dem. Men de var ikke meget snare til at indlade sig paa dette. Trond beiled da for Leiv til Sigmunds datter Tora. Da vilde det lettest kunne komme til fuldt forlig, mente han. Trond tilbød sig ogsaa at øge Leivs formue ved at lægge meget gods til. Dette optog de, alle sømmelig; men Tora selv svared saaledes: «I synes vel, jeg viser mig giftelysten; men jeg for min del vil sætte som vilkaar for min haand: kan Leiv aflægge ed paa, at han ikke er min fars banemand, og at han ikke har sat folk til at dræbe ham, saa vil jeg, at han skal faa vide sikkert, hvad der har voldt min fars død eller hvem der har dræbt ham, og naar alt dette er gjort, saa kan vi slutte forlig med mine brødres og min mors og mine andre frænders og venners raad.» Dette syntes alle vel talt og forstandig udtænkt, og de blev nu enige, og Trond og Leiv loved dette. Og dermed skiltes de.

41

Lidt efter dette rodde Trond og Leiv selv tolvte hjemmefra Gata til Suderø og kom til Torgrim onde i Sandvik. Dette var nogle aar efter Sigmunds og Tores død. De kom sent paa dagen til øen og gik op til gaarden. Torgrim tog vel imod Trond og hans folk. Trond og Torgrim bonde gik ind i stuen; men Leiv og de andre blev siddende i et ydre rum ved en ild, som blev tændt op for dem. Trond og Torgrim talte meget sammen. Trond sagde: «Hvad er det, som folk tror har voldt Sigmund Brestessøns død?» «Folk synes ikke at vide det saa nøie,» svared Torgrim; «somme mener, I har fundet dem etsteds i fjæren, eller mens de svømmed, og dræbt dem.» «Sligt er stygt tænkt og lidet rimeligt,» sagde Trond; «thi det vidste alle, at vi vilde ta Sigmund af dage; men hvorfor skulde vi da ville holde det hemmeligt, at vi havde dræbt dem? Sligt er uvenlig talt.» «Somme taler ogsaa om,» sagde Torgrim, «at de har sprengt sig, mens de svømmed, eller at Sigmund er kommet iland nogensteds; thi han var en framifraa kar paa mange vis, og at han da, om han er kommet magtesløs iland, er blit dræbt, og at hans lig er blit skjult.» «Dette er rimelig tale,» siger Trond, «og det er min tro, at slig er det gaat. Men hvordan er det nu, kamerat? Er det ikke slig, som jeg har en mistanke om, at du er skyld i Sigmunds død?» Torgrim negted dette, det bedste han kunde. «Det nytter ikke at trætte om dette,» sagde Trond; «jeg ved forvist, at det er du, som har gjort dette.» Han negted fremdeles. Trond kaldte da paa Leiv og Sigurd og bad dem binde Torgrim og hans sønner; saa blev gjort; de blev sat i fodjern og forsvarlig bundet. Trond

havde da ladt tænde op en stor ild i ildskaalen og ladt fire grinder sætte sammen i en firkant; saa ridsed han ni ruder paa alle sider udenfor grinderne og satte sig selv mellem ilden og grinderne. Han sagde nu, at ingen maatte tale til ham, og de gjorde, som han bad dem. Da han havde siddet slig en stund, kom en mand ind i ildskaalen; han var drivende vaad; de kjendte manden og saa, at det var Einar Sudrøing. Han gik bort til ilden, rakte sine hænder ud mod den en liden stund og gik saa ud af stuen igjen. Lidt efter kom en anden mand ind i ildhuset; han gik ogsaa bort til ilden, holdt sine hænder frem og snudde saa ud igjen; de saa, at det var Tore. Straks efter kom en tredje mand ind i ildskaalen; han var en høi mand og var meget blodig. Han holdt sit hoved under armen. De kjendte alle denne mand og saa, at det var Sigmund Brestessøn. Han stod en liden stund paa gulvet og gik saa ud igjen. Efter dette reiste Trond sig fra stolen, snapped efter veiret og sagde: «Nu kan I se, hvorledes disse mænd har fundet sin død. Einar er først død; han er frosset ihjel eller har druknet; for han var den, som havde mindst krafter af de tre. Dernæst maa Tore ha mistet livet, og Sigmund har vel baaret ham med sig og er derved blit rent afkræftet; men Sigmund maa være kommet iland aldeles forkommen, og disse mænd her har dræbt ham, siden han viste sig for os blodig og hovedløs.» Alle Tronds mænd sagde, at det var sandt, at slig maatte det være gaat til. Nu sagde Trond, at de skulde ransage overalt der, og saa gjorde de; men de fandt ikke noget, som kunde sætte dem paa spor. Torgrim og hans sønner vedblev at negte og sagde, de var uskyldige. Trond sagde, at det nytted ikke for dem at negte, og bad sine mænd ransage nøie, og det gjorde de end nu en gang. Der stod en stor gammeldags kiste i ildhuset. Trond spurgte, om de havde søgt i den. De svared, at det havde de ikke gjort, og brød kisten op. Men de syntes ikke, det var andet end gammelt skrammel i den, og de roded da en stund om i den. Trond sagde: «Vend kisten op og ned!» Saa gjorde de og fandt delen bundt filler, som havde ligget i kisten, og gav den til Trond. Han løste bundten op; der var mange filler, som var viklet sammen; men omsider fandt Trond inde i den en stor guldring, som han kjendte igjen, og som var den samme, som Haakon jarl havde git Sigmund Brestessøn. Da Torgrim fik høre dette, vedgik han mordet paa Sigmund og fortalte, hvordan det var gaat for sig; han viste dem det sted, hvor Sigmund og Tore var gravet ned. Trond lod nu Torgrim og hans sønner følge med sig. Sigmunds og Tores lig førte de bort med sig og jorded dem i den kirke paa Skuvø, som Sigmund havde bygget.

42

Efter dette stævned Trond ting i Torshavn paa Strømø. Der vedgik Torgrim onde og hans sønner, saa hele tingalmuen hørte det, drabet paa Sigmund og sagde, at de havde dræbt ham og siden skjult hans lig. Efter at have fortalt dette blev de hængt op der paa tinget og lod saaledes sit liv. Leiv og hans forsterfar Trond kom nu paany og beiled til Tora og bød dem tillige sligt forlig, som de bedst kunde være tilfreds med. Og enden blev, at Leiv blev gift med Tora Sigmundsdatter, og at de slutted et fuldkomment forlig. Leiv satte nu bo paa sin fædrenegaard Hov paa Suderø, og alt var nu roligt paa Færøerne en tid. Toralv Sigmundssøn gifted sig og satte bo paa Dimun og blev en god bonde.

43

I det niende aar af Olav Haraldssøns kongedømme kom paa hans bud fra Færøerne til Norge Gille lagmand, Leiv Assurssøn, Toralv fra Dimun og mange andre bondesønner. Trond gjorde sig ogsaa rede til at drage; men da han var ferdig, blev han heftig syg, saa han ikke kunde drage nogensteds hen, og blev derfor hjemme. Men da færøingerne kom til kong Olav, kaldte han dem til sig og havde stævne med dem. Han kom da frem med det, han egentlig vilde dem, og sagde, at han vilde ha skat af Færøerne, og tillige, at færøingerne skulde ha den lov, som han satte dem. Paa dette stævne kunde de skjønne paa kongens ord, at han gjerne vilde, at de færøinger, som var kommet til ham, skulde gi ham sikkerhed for dette og binde sig dertil med sin ed. Han sagde til de mænd, som var kommet til ham, at hvis de vilde gaa ind paa disse vilkaar, skulde de gjæveste af dem bli hans haandgangne mænd og vinde hans venskab og faa værdighed af ham, Færøingerne fik ved kongens ord mistanke om, at det

kanske vilde gaa dem ilde, om de ikke samtykked i det, som han kræved. Og uagtet de holdt flere stævnemøder om denne sag, saa blev dog enden, at de føied sig i alt det, som kongen kræved. De gik da kongen tilhaande og blev hans hirdmænd, baade Leiv, Gille og Toralv; men alle færøingerne svor kong Olav ed paa, at de vilde holde den lov og ret paa Færøerne, som han satte dem, og betale de skatter, som han paalagde. Efter dette gjorde færøingerne sig rede til at drage hjem; og da de skiltes, gav kongen vennegaver til dem, som var blit hans haandgangne mænd. Da de var ferdige, seiled de. Men kongen sendte et skib til Færøerne med folk, som skulde ta imod den skat, færøingerne skulde udrede til ham. De blev sent ferdige, og det er at fortælle fra deres færd, at de ikke kom tilbage, og heller ikke kom der nogen skatter den næste sommer. Folk siger, at de ikke er kommet til Færøerne, og at ingen har krævet skat der.

44

[Her mangler udsættelse.]

28

Denne vaar var der kommet et skib fra Norge til Færøerne med bud fra kong Olav om, at en af hans hirdmænd der paa øerne, Leiv Assurssøn, Gille lagmand eller Toralv fra Dimun skulde komme til ham. Da de fik dette bud, holdt de raad sig imellem om, hvad der vel var meningen med dette. De trodde alle, at kongen vist vilde spørge dem om, hvordan det virkelig forholdt sig med den ulykke, som var mødt de to skibe, som kongen havde sendt til Færøerne, og som der ikke var kommet nogen mand levende tilbage fra, og blev enige om, at Toralv skulde drage til Norge. Han gjorde rede en byrding, som han eied, og fik mandskab til den; - de var tilsammen ti eller tolv mand. Men da de var ferdige og laa og vented paa bør, saa hændte det en godveirsdag paa Østerø, at Trond gik ind i stuen; der laa Sigurd, Tord og Gaut paa pallen. Da sagde Trond: «Mangt og meget skifter i en mands liv. Da jeg var ung, var det ikke skik, at mænd, som er dugelige til hvad det skal være, sad inde og hang over bænkene en godveirsdag, og ikke vilde de mænd, som før har levet, saa let ha tænkt sig, at Toralv fra Dimun skulde bli mere til kar end I. Men byrdingen min, som staar her i nøstet, er blit saa gammel nu, tænker jeg, at tømmeret raadner under tjærebrædningen. Og hvert hus her er fuldt af uld, uden at noget af det blir sat om i penge; slig skulde det ikke gaa, om jeg var nogle aar yngre. Sigurd sprang da op og kaldte paa Tord og Gaut og sagde, han ikke vilde finde sig i slige haansord. De gik bort til huskarlene, satte byrdingen frem og lod ladningen bringe ombord; saa lasted de skibet og gjorde det færdigt paa faa dage; de var ti eller tolv mand ombord. De og Toralv seiled ud samtidig og holdt hele tiden øie med hinanden. De landed ved nattetid ved Herøerne. Sigurd lagde sit skib længer ude ved stranden; men der var bare et kort stykke mellem dem. Da det var blit mørkt om kvelden, og Toralv og hans mænd skulde gaa tilkøis, hændte det, at Toralv og en anden mand først gik iland i et nødvendigt erende; men da de var færdige og skulde til at gaa nedover igjen, fik den mand, som fulgte Toralv - saa fortalte han selv - et klæde kastet over hovedet og blev løftet op fra jorden; i det samme hørte han et brag; saa blev han tat og svunget, saa at han faldt, og kastet ud paa dybet; men da han kom iland, gik han bort til det sted, hvor han og Toralv var blit skilt. Der fandt han Toralv, som var kløvet helt ned i ryggen og laa død. Men da Toralvs skibsmandskab fik vide dette, bar de hans lig ombord paa skibet og satte det der om natten. Kong Olav var dengang i veitsle paa Lygra. Han fik straks bud om dette og lod da hærpil gaa rundt og stævne ting. Kongen var selv tilstede; han havde stævnet færøingerne fra begge skibe til tinget, og de havde ogsaa git møde. Da tinget var sat, stod kongen op og sagde: «Det er en lykke, at sligt nyt, som her er hændt, sjelden spørges. Her er en brav mand tat af dage, og vi tror, han er sagesløs. Men er der nogen her paa tinget, som kan sige, hvem har voldt denne ugjerning?» Men ingen vedgik den. Da sagde kongen: «Jeg vil ikke skjule, hvad jeg tror om dette, og at jeg har en mistanke til færøingerne. Det er vel gaat slig til, tænker jeg, at Sigurd har dræbt den ene og Tord laage kastet den anden i sjøen. Men de har vel gjort det, fordi de ikke vilde, at Toralv skulde fortælle om de

ugjerninger, som han maa ha vidst for sandt, men som vi andre har havt en mistanke om, nemlig at mine sendemænd er blit myrdet der paa øerne.»

Da kongen havde sluttet sin tale, stod Sigurd Torlakssøn op og sagde: «Ikke har jeg før talt paa tinge, og derfor skjønner jeg vel heller ikke at belægge mine ord; dog er det nu, synes jeg, grund nok til at ta til gjenmæle. Jeg vil gjette paa, at denne tale, som kongen nu har fremført, stammer fra mænd, som er meget uvittigere og værre end han, og det kan ikke skjules, at de er vore sande uvenner. Det vilde ogsaa være lidet rimeligt, om jeg skulde ville skade Toralv; for han var min fosterbror og gode ven. Men havde jeg nogen grund til det, og var der noget uvenskab mellem Toralv og mig, saa har jeg dog saa meget vet, at jeg vilde søge at udføre sligt et verk hjemme paa Færøerne og ikke her lige under eders øine, konge. Derfor vil jeg nu baade paa mine egne og mit mandskabs vegne negte denne forbrydelse, og jeg vil tilbyde at aflægge ed paa dette, slig som eders lov tilsiger. Men hvis det synes eder mere fyldestgjørende, saa vil jeg bære jern, og jeg vil da, at I selv skal være tilstede ved renselsen.» Da Sigurd havde endt sin tale, var der mange, som bad kongen om, at han skulde faa lov til at vise sin uskyld; de syntes, at Sigurd havde talt vel, og sagde, at han vist var uskyldig i den forbrydelse, som var tillagt ham. Kongen svared: «Med denne mand maa én af delene være tilfældet: er han uskyldig i denne sag, saa er han en brav mand, men hvis ikke, saa maa han være frækkere, end der findes magen til, og jeg har en mistanke om, at det er slig; men jeg tænker nok, han selv snart vil vise, hvorledes det virkelig er.» Men paa folks bøn tog kongen til sikkerhed Sigurds løfte om at bære jern. Han skulde næste morgen komme til Lygra, og der skulde biskopen rense ham. Dermed slutted tinget. Kongen drog tilbage til Lygra; men Sigurd og hans fæller drog til sit skib. Nattemørket faldt nu snart paa. Sigurd sagde da til sine skibsfolk: «Sandt at sige, er vi kommet i en vanskelig stilling, og folk har løiet meget paa os; men denne kongen her er fuld af kneb, saa det er let at se, hvordan det vil gaa os, om han faar raade. Først lod han Toralv dræbe, og nu vil han gjøre os til ubodemænd. Det er smaasager for dem at forstyrre jernbyrden for os. Jeg tror, det vil gaa den ilde, som indlader sig med slig en mand. Nu stryger det en vind fra fjeldet ud efter sundet. Det er mit raad, at vi heiser vort seil til tops og stævner ud til havs; lad saa Trond fare hid selv en anden sommer og sælge ulden sin, om han har lyst. Men slipper jeg unda nu, saa tænker jeg, jeg aldrig siden skal komme til Norge.» Færøingerne syntes, dette var en god udvei. De heiste sit seil og satte om natten ud til havs, saa fort de kunde, og stansed ikke, før de kom til Færøerne. Trond var ikke videre blid over deres færd; men de svared ham heller ikke synderlig venlig.

46

Kong Olav fik snart høre, at Sigurd og hans mænd var borte. Folk talte da ilde om deres færd, og somme sagde, det var rimeligt, at Sigurd og de andre var skyld i det, de før havde negtet. Kong Olav sagde ikke mange ord om denne sag; men han trodde dog at vide, at det var sandt, som han før havde havt mistanke om. Han drog nu videre til de veitsler, som var gjort færdige for ham. Om vaaren gjorde kong Olav sig rede til at drage fra Nidaros og en stor hær strømmed sammen om ham baade fra Trøndelagen og vide andetstedsfra nord i landet. Men da han var færdig, drog han sydover til Møre og samled ledingsfolket derfra og ligeledes fra Romsdalen; derefter drog han til Søndmøre og laa ved Herøerne og vented paa hæren.

47

Han holdt da ofte husting og mangt og meget kom for hans øren, som han syntes, han trængte til at høre andres raad om. Paa et ting, som han holdt, talte han om de mænd, han havde mistet paa Færøerne. «Men den skat, de har lovet mig, er aldrig kommet frem. Jeg tænker nu at sende folk did efter skatten,» sagde han. Han vendte sig med denne sag til forskjellige mænd og bad dem drage i denne færd; men de bad sig alle fri for dette. Da stod en stor og kjæk mand op paa tinget. Han havde

rød kjortel, hjelm paa hovedet, sverd ved beltet og huggespyd i haanden. Han tog til orde og talte saa: «Sandt at sige er det stor forskjel paa folk her. I har en god konge; men han har usle tjenere. I siger nei til en sendefærd, han vil sende eder i; men I har tat imod vennegaver og mange sømmelige ting af ham. Jeg har hidtil ikke været nogen kongeven, og han har været min uven og siger, han har grund til det. Nu vil jeg byde eder, konge, at drage i denne færd, om I ikke kan faa nogen bedre til det.» Kongen svared: «Hvem er denne kjække mand, som svarer paa vor tale? Du har meget fremfor andre mænd, som er her. Du bød dig selv til at fare; men de, som jeg trodde gjerne vilde paata sig det, undslog sig. Men jeg ved ikke noget om dig, og jeg kjender end ikke dit navn.» Han svared: «Navnet mit er det ikke saa nøie med, konge. Venteligvis har I hørt tale om mig; jeg heder Karl den mørske.» Konge sagde: «Saa er det, Karl. Jeg har hørt tale om dig, og sandt at sige har det været stunder, hvor du ikke skulde kommet levende fra det, om vi havde mødtes. Men nu skal jeg ikke vise mig værre end du, og siden du tilbyder mig din hjælp, vil jeg ta imod den med tak. Kom til mig idag, Karl, og vær min gjest! Saa skal vi tale mere om denne sag.» Karl svared, at det skulde han, og dermed slutted tinget.

48

Karl den mørske havde været en stor viking og den værste ransmand, og kongen havde ofte sendt folk for at ta ham af dage. Men Karl den mørske var ætstor og dygtig i mange idrætter. Og da Karl var villig til denne færd, forligte kongen sig med ham og gjorde ham til sin ven og rusted ham paa det bedste til færden; de blev ialt tyve mand ombord paa skibet. Kongen sendte bud til sine venner paa Færøerne, Leiv Assurssøn og Gille lagmand, om, at de skulde hjælpe Karl, og sendte dem jertegn for at sande dette. Karl seiled, saasnart han var færdig. De fik god bør og kom til Færøerne og lagde til i Torshavn paa Strømø. Saa blev der stævnet ting, og der kom mange folk. Trond i Gata kom did med en stor flok, og Leiv og Gille kom ogsaa mandsterke. Da de havde tjeldet og var færdige med sit stel, gik de imod Karl den mørske og hilste ham med venlighed. Karl bar da frem kong Olavs ord og jertegn og hans hilsener til Leiv og Gille. De tog vel imod det og bød Karl til sig og tilbød sig at fremme hans sag og yde ham al den støtte, som de havde evne til; han tog med tak mod dette. Lidt efter kom Trond der og hilste venlig paa Karl. «Jeg er,» sagde han, «glad over, at det er kommet slig en kar hid til landet med vor konges erende, som vi alle er pligtige til at underkaste os, Jeg vil ikke høre andet, end at du kommer og bor hos mig i vinter med saa mange af dine folk, som du vil; thi det kalder jeg den største hæder, at en slig mand som du er min gjest.» Karl sagde, at det var alt afgjort, at han skulde drage til Leiv; «ellers vilde jeg med glæde ha tat imod dit tilbud.» Trond svared: «Da vederfares der Leiv en stor hæder; men er det ikke noget andet, som jeg kan hjælpe dig med?» Karl sagde, at Trond vilde gjøre ham en stor tjeneste, om han vilde indkræve skatten paa Østerø og alle Nordērøerne. Trond sagde, at det var hans skyldighed at yde denne hjælp efter kongens bud. Trond gik da tilbage til sin bod, og der hændte ikke mere paa dette ting. Karl tog ophold hos Leiv Assurssøn og var hos ham om vinteren; Leiv kræved skatten ind paa Strømø og alle øerne søndenfor. Om vaaren blev Trond meget syg; han fik sterk øienverk foruden andre sygdomme; dog gjorde han sig rede til tingfærden, som han var vant til. Da han kom til tinget og havde tjeldet sin bod, lod han den dække indvendig med sort klæde, foråt det ikke skulde bli saa lyst som ellers. Da tinget havde varet i nogle dage, gik Leiv og Karl med et stort følge til Tronds bod.

49

Da de kom til Tronds bod, stod der nogle mænd udenfor den. Leiv spurgte, om Trond var hjemme; de svared, at det var han. Leiv sagde, at de skulde bede ham komme ud; «Karl og jeg har et erende til ham.» Men de kom tilbage og sagde, at Trond havde øienverk, saa han ikke kunde gaa ud, og bad dem gaa ind isteden. Leiv sagde da til sit følge, at de skulde fare varlig, naar de kom ind i boden: «Træng ikke paa, men lad den gaa først ud, som kom sidst ind!» Leiv gik først ind, dernæst Karl og hans følge; de var fuldt væbnede, som om de skulde til kamp. Leiv gik ind i boden, der det var mørkt, og spurgte,

hvor Trond var henne. Trond svared og hilste ham. Leiv hilste ham igjen og spurgte, om han havde krævet nogen skat fra Norderøerne, og hvordan han vilde udrede det sølv. Trond svared, at han ikke havde glemt, hvad Karl og han havde talt om. «Men her er en pung, Leiv, som du skal ta imod; der er sølv i den.» Leiv saa sig om i boden, men fik bare øie paa faa folk; der laa nogle paa pallen; men faa sad oppe. Leiv gik da bort til Trond og tog imod pungen og bar den ud i boden, der hvor det var lyst; han heldte sølvet ned i skjoldet og roded i det med haanden og sagde til Karl, at han skulde se paa pengene.- Da de havde set paa dem en stund, spurgte Karl, hvad Leiv syntes om dem. Han svared: «Jeg tror, at hver eneste penning af dem er blandt de værste, som findes her paa Norderøerne.» Trond hørte dette og spurte: «Er ikke pengene gode?» «Nei,» svared Leiv. Trond sagde da: «Da er de ikke lidet til nidinger, mine frænder, siden en ikke kan tro dem til noget. Jeg sendte dem i vaares efter skatten paa Norderøerne ; for selv har jeg ikke været istand til noget. De har tat imod penge af bønderne for at ta som skat falskt sølv, som ikke gjælder noget. Men nu faar du se paa de penge, som jeg har faat i landskyld da, Leiv.» Leiv bar nu sølvet tilbage og tog imod en anden pung og bar den til Karl; de undersøgte da dette sølv. Karl spurgte, hvad Leiv syntes om disse pengene. «Daarlig,» svared han, «men dog ikke saa, at en ikke skulde ta dem for usikker gjæld; men ikke vilde jeg ta imod disse penge for kong Olav.» En mand, som laa paa pallen, kasted feiden af hovedet paa sig og sagde: «Sandt er det gamle ord: Jo ældre en blir, des mindre til mand blir en. Slig gaar det ogsaa med dig, Trond.

Du lar Karl den mørske vrage pengene for dig hele dagen.» Dette var Gaut den røde. Trond sprang op ved Gauts ord og brugte grov mund mod sine frænder. Tilslut sagde han til Leiv, at han skulde gi ham pengene tilbage. «Men her er en pung, som mine leilændinger gav mig i vaares. Ser jeg end daarlig, saa er dog egen haand troest.» En mand reiste sig op og sagde: «Det er ikke lidet til fanteord, vi faar høre for han Karl den mørskes skyld; han fortjente at faa det igjen.» Leiv tog mod sølvet og bar det straks bort til Karl, og de saa paa det. Leiv sagde da: «En trænger ikke til længe at se paa dette sølv; den ene penning er bedre end den anden; - disse penge vil vi ha. Lad os faa en mand, Trond, til at se paa, mens det veies!» Trond svared, at han ikke syntes, han kunde faa nogen bedre end Leiv til at se paa det for ham. De gik da lige udenfor boden, satte sig ned og veied sølvet. Karl tog hjelmen af hovedet og heldte sølvet, eftersom det blev veiet, ned i den. De saa da en mand komme bort imod sig; han havde pigstav i haanden, sid hat paa hovedet og en grøn kappe med hætte paa over skuldrene; han var barfodet og gik i linbrok, som var knyttet rundt benene. Han satte pigstaven ned i volden, gik bort til Karl og sagde: «Se til, du Møre-Karl, at du ikke faar noget mén af pigstaven min.»

Lidt efter kom der nogle folk springende fuldt væbnet og raabte, at Leiv skulde skynde sig, saa fort han kunde, til Gille lagmands bod. «Sigurd Torlakssøn kom løbende ind gjennem aabningen og har saaret en mand til ulivs.» Leiv sprang straks op og gik bort til Gille lagmand, og alle mændene fra hans bod fulgte med. Karl blev tilbage, og Østmændene stod i ring om ham. Gaut røde sprang da op og hug med en haandøks over skuldrene paa dem, som stod foran; hugget kom i hovedet paa Karl; dog blev det ikke noget stort saar. Tord laage greb da den pigstav, som stod i volden, og skog med den paa øksehammeren, saa øksen gik ned i hjernen. I det samme strømmed en mængde folk ud fra Tronds bod. Karl blev baaret død bort. Trond bar sig ilde over dette verk og tilbød bøder for sine frænder. Men Leiv og Gille, som var Karls eftermaalsmænd, vilde ikke ta imod pengebøder. Sigurd blev da lyst utlæg for overfaldet paa Gilles mand, men Tord og Gaut for Karls drab. Østmændene gjorde sit skib, som Karl havde seilet til øerne med, rede og drog tilbage til kong Olav. Men dette kom ikke til at blive hevnet paa grund af den store ufred, som nu blev i Norge.

Da Sigurd Torlakssøn og hans frænder Tord laage og Gaut røde var blit landsforvist, gav Trond dem et havskib og noget gods. Men de syntes, han udstyred dem daarlig, og brugte haarde ord mod Trond og sagde, at han havde tilvendt sig deres fædrenearv uden at lade dem faa nogen del af den. Trond sagde, at de havde faat meget mere, end de skulde ha, og sagde, at han længe havde sørget for dem og ofte git dem gods, men høstet liden tak for det. Sigurd og de andre styred nu tilhavs; - de var tolv mand i følge, og det siges, at de agted sig til Island. Men de var ikke kommet langt, før de mødte en haard storm, og

uveiret holdt ved nær en uge. Alle, som var paa land, vidste, at dette uveir maatte ta som værst netop der, hvor Sigurd og hans mænd var, og folk trodde ikke, at de vilde komme levende fra det. Mod slutningen af høsten drev vragstumper af deres skib iland paa Østerø, og da vinteren kom, blev det slemt med gjenfærd i Gata og videnom paa Østerø. Tronds frænder viste sig ofte, og folk havde stort mén af dette; nogle brak benene eller blev paa anden vis lemlæstet. De overfaldt Trond saa meget, at han ikke turde gaa nogensteds alene. Om vinteren var det megen tale om dette. Langt ud paa vinteren sendte Trond bud til Leiv Assurssøn om, at de skulde mødes. Saa gjorde de, og Trond sagde, da de mødtes: «Vi var forrige sommer ude for store vanskeligheder, fostersøn; det var nær ved, "at hele tingalmuen var kommet op at slaas. Nu vil jeg foreslaa, fostersøn, at det med vort raad skal bli lov, at folk ikke skal bære vaaben til tinge, naar de skal afgjøre sine retssager og forligsmaal.» Leiv sagde, at dette var vel talt, «og herom skal vi høre min frænde Gille lagmands raad.» - Gille og Leiv var søskendebarn paa mødrene side. - De mødtes nu alle sammen og raadslog om dette. Gille svared Leiv: «Det er ikke værd at tro for fast paa Trond. Derfor vil vi gaa ind paa, at alle haandgangne mænd og en del af dem, som følger os, skal bære vaaben; men almuen skal være vaabenløs.» Dette blev de da med det samme enige om. Vinteren lakked nu tilende, og folk korn om sommeren til tings paa Strømø. Saa var det en dag, at Leiv og Gille gik fra sine boder op paa en høide, som var der paa øen, og taltes ved. Da fik de se, at det i øst, lige der hvor solen stod op, kom ikke saa faa mænd iland paa et nes, som laa der; - de talte lige til tredive mand. Fagre skjolde, blanke hjelme, økser og spyd skinned i solen; det saa ud til at være haarde halse i den flok. Foran dem gik der, saa de, en høi, kjæk kar i rød kjortel. Han havde et tvefarvet skjold, blaat og gult, hjelm paa hovedet og et stort huggespyd i haanden; de syntes, de skulde kjende ham, og at det var Sigurd Torlakssøn. Etter ham gik en kraftig kar i rød kjortel og med rødt skjold; de syntes forvist, de ogsaa skulde kjende denne mand igjen, og at det var Tord laage. Den tredje mand havde et rødt skjold, som det var malet et menneskefjæs paa, og en stor øks i haanden; det var Gaut røde. Leiv og Gille skyndte sig ned til sine boder. Sigurd og hans mænd kom straks efter dem, og de var alle vel væbnet. Trond gik ud fra sin bod mod Sigurd og mange mand med ham; de bar ogsaa vaaben allesammen. Leiv og Gille havde faa mand imod Trond og hans flok, og det monned endda mere, at bare nogen faa af dem havde vaaben. Trond og hans frænder gik mod Leivs flok. Trond sagde da: «Nu har det sig slig, Leiv fostersøn, at her er mine frænder kommet, som maatte skynde sig saa fra Færøerne sidst. Nu vil jeg ikke længer tinde mig i, at vi fender altid skal komme saa tilkort for dig og Gille. Du har nu to ting at vælge mellem: enten skal jeg alene dømme mellem eder, eller hvis I ikke vil det, saa vil jeg ikke holde dem tilbage fra det, som de da vil gjøre.» Leiv og Gille saa, at de ikke for denne gang havde folk nok til at staa sig mod Trond; de valgte derfor at gi sagen over i hans hænder. Trond fremsagde straks sin afgjørelse; han vilde ikke siden bli klogere end nu, sagde han. «Jeg vil,» sagde han, «at disse mine frænder skal ha lov til at være her paa Færøerne, der, som de selv synes, uagtet de tidligere har været landsforvist; men fra ingen af siderne vil jeg, der skal gis bøder. Herredømmet her paa Færøerne vil jeg skifte i tre dele; jeg skal ha den ene tredjedel, Leiv den anden og Sigmunds sønner den tredje. Dette herredømme har altfor længe voldt bare fiendskab og været som et ben, hundene bides om. Dig, Leiv fostersøn, vil jeg tilbyde at opfostre din søn, Sigmund; den villighed vil jeg endnu vise dig.» Leiv svared: «Jeg vil, at Tora skal afgjøre, enten min søn skal drage til dig og opfostres der, eller bli hjemme hos os.» Dermed skiltes de. Da Tora fik vide, at Trond havde tilbudt at fostre Sigmund, sagde hun: «Kan være, at jeg tænker anderledes om dette end du. Men hvis jeg skal raade, vil jeg ikke la min søn gaa glip af denne opfostring; for jeg synes, at Trond har meget fremfor de fleste mænd.» Toras og Leivs søn Sigmund blev da opfostret hos Trond - han var dengang tre aar gammel og saa ud til at bli rigtig en kjæk kar; han voksed nu op der.

50

Paa den tid, da Svein var konge i Norge, og hans mor Alfiva styred med ham, bodde Trond og hans frænder Sigurd, Tord og Gaut den røde paa hans gaard i Gata. Folk siger, at Trond ikke har været gift; men han havde en datter, som hed Gudrun. Da Tronds frænder havde bodd hos ham nogen tid, sagde

han til dem, at han ikke vilde ha dem længer hos sig; for de gad ikke bestille noget og dudde til ingenting. Sigurd brugte grov mund mod ham og sagde, at han bare undte sine frænder alt det onde, han kunde, og at han holdt hans fædrenearv tilbage for ham. Efterat de havde skjendtes om dette, drog de tre frænder bort til Strømø, som er den folkerigeste af Færøerne. Der bodde en mand ved navn Torhall den rige. Han havde en hustru, som hed Birna; hun blev kaldt Strømø-Birna og var en hovmodig, men statelig kvinde. Torhall var dengang temmelig tilaars; Birna var blit gift med ham for pengenes skyld. Torhall havde penge tilgode hos næsten hver mand, men fik ikke stort ind hos de fleste. Sigurd, Tord og Gaut kom til Strømø og fik Torhall i tale. Sigurd tilbød sig at kræve ind de mest usikre af de penge, han havde tilgode, mod at faa halvdelen selv. Men hvis han maatte sagsøge folk, saa vilde han. til gjengjæld ha saamange penge af ham, som han trængte til søgsmaalet; men bonden skulde ha halvdelen af det, han fik ind. Torhall syntes, dette var haarde vilkaar, men samtykked dog tilslut. Sigurd drog nu rundt paa Færøerne og kræved ind giælden til Torhall og sagsøgte folk, saasnart han syntes, det trængtes. Paa denne vis fik han braat mange penge, saa han snart blev en velholden mand. Sigurd og hans to frænder var nu længe hos Torhall. Sigurd og Birna talte ofte sammen, og det ord gik, at det var et utilladeligt forhold mellem dem; de var nu hos Torhall om vinteren. Om vaaren sagde Sigurd, at han vilde gaa i fællig med Torhall om gaardsbruget. Torhall var ikke videre villig til dette; men da lagde hustruen sig imellem, og saa føied bonden sig og lod hustruen raade. Sigurd og Birna tog nu mere og mere aabenlyst magten; de lod Torhall gaa for lud og koldt vand og gjorde bare, som de selv vilde.

51

Det hændte sig om sommeren, at et skib kom til Færøerne og led skibbrud ved Suderø, og meget af ladningen forliste. Der var tolv mand ombord; af dem drukned fem; men syv kom levende iland. Blandt dem var tre brødre - Havgrim, Bjarngrim og Hergrim -, de var skibets eiere. De havde vanskeligt for at skaffe sig mad og andet, som de trængte. Sigurd drog til dem i følge med Tord og Gaut og sagde, at de vist var ilde farne, og bød dem hjem til sig. Torhall talte med Birna om dette og sagde, at han syntes, dette havde de aftalt altfor braat. Men Sigurd sagde, at omkostningerne skulde han paata sig; de fremmede var nu der og havde det meget godt, bedre end selve Torhall. Torhall var en smaalig mand, og han og Bjarngrim mundhuggedes ofte. Det var en aften, som folk sad i stuen der, at Torhall og Bjarngrim kom op at trætte. Torhall sad paa bænken og havde en kjep i haanden. Han svinged den frem og tilbage, mens han talte i sinne, og da han saa daarlig, kom kjeppen i næsen paa Bjarngrim; men han blev flyvende sint og vilde ta øksen og sætte den i hovedet paa Torhall. Sigurd sprang til i det samme og holdt i Bjarngrim og sagde, at han skulde forlige dem, og enden blev, at de forligtes. Bjarngrim og hans brødre var der nu udover vinteren; men fra den tid havde de og Torhall ikke noget venligt øie til hverandre. Da vinteren var tilende, sagde Sigurd, at han vilde hjælpe dem paa nogen vis, saa de kunde komme bort; han gav dem da en god byrding, som han og Torhall eied sammen. Torhall likte ikke dette noget videre; men konen godsnakked med ham, saa han gav sig tilslut. Sigurd gav brødrene mad med, og de gik ombord og laa der om natten; men om dagen gik de hjem til gaarden. Da de laa seilklare, var det en morgen, de gik bort til gaarden. Sigurd var ikke hjemme, men var ude og gjorde noget arbeide, han syntes trængtes. Handelsmændene var paa gaarden om dagen, men da Sigurd kom hjem og gik tilbords, var de gaat ned til skibet igjen. Da Sigurd havde sat sig, spurgte han efter Torhall bonde. Det blev sagt ham, at han vist laa og sov. «Dette er en unaturlig søvn,» sagde Sigurd, «men er han paaklædt eller ikke? Vi skal vente paa ham med maden.» Folk gik nu til skaalen, hvor Torhall laa og sov. Dette blev sagt til Sigurd. Han sprang straks til Torhalls rum og kom snart paa det rene med, at Torhall var død. Sigurd trak klæderne af ham og saa, at hans seng var fuld af blod; han fandt saar under hans venstre arm og saa, at han var blit stukket i hjertet med et smalt jern. Sigurd sagde, at dette var den værste ugjerning. «Dette maa den hund Bjarngrim ha gjort. Han synes vel nu, han har hevnet sig for det slaget med kjeppen. Men nu skal vi skynde os ned til skibet og hevne os paa dem, om vi kan.» Frænderne greb nu sine vaaben og sprang

ned til skibet. Sigurd havde en stor øks i haanden og skjeldte og brugte grov mund; han sprang straks ombord paa skibet. Brødrene sprang op i det samme, da de hørte disse eder og forbandelser. Sigurd sprang mod Bjarngrim og hug med begge hænder til ham i brystet med øksen, saa den skar lige ind til indvoldene, og han faldt død om. Tord laage hug til Havgrim med sit sverd i akselen og skar ned gjennem hele siden paa ham, saa armen faldt af, og han straks fik sin bane. Gaut røde hug med sin øks i hovedet paa Hergrim og kløved ham helt ned til skuldrene. Da de alle var døde, sagde Sigurd, at han ikke vilde gjøre dem noget, som var igjen; men det gods, brødrene efterlod sig, sagde han, han vilde ha; det var dog ikke stort. Sigurd og hans frænder drog nu hjem med dette gods og syntes nu, de havde hevnet Torhall vel; men alligevel gik det onde rygter om Sigurd og hans frænder i anledning af Torhalls død. Sigurd blev nu gift med Birna og styred gaarden sammen med hende. Hun og Torhall havde mange barn.

52

Torvald hed en mand, som bodde paa Sandø; hans kone hed Torbera. Han var rig paa gods, men noget tilaars, da det hændte, at Gaut røde kom til Torvald og tilbød sig at inddrive de penge, han havde udestaaende, men som det var vanskeligt at faa ind. Den aftale, de slutted, var meget lig den mellem Torhall og Sigurd. Gaut var hos Torvald ligesaa længe som hos Sigurd. Folk begyndte snart at tale om, at Gaut forførte Torvalds kone. Han samled sig ogsaa mange penge. En aften kom det en mand, som Torvald havde penge tilgode af; det var en fisker. Det var mørkt i stuen, hvor folk sad. Torvald kræved sine penge af fiskeren; men han var lidet villig til det og gav ondt fra sig. Gaut og nogle andre drev om paa gulvet i mørket. Men med én gang sagde Torvald: «Din usling, som stikker til en gammel og sagesløs mand i brystet.» Han segned om mod væggen og var straks død. Da Gaut hørte dette, sprang han mod fiskeren, hug ham banehug og sagde, at han ikke skulde faa gjøre flere ulykker. Gaut egted nu enken og overtog gaardsstellet sammen med hende.

53

En mand hed Leiv; han var søn af Tore Beinessøn og drog i kjøbfærd mellem Norge og Færøerne og var en velholden mand. Naar han var paa Færøerne, bodde han dels hos Leiv Assurssøn og dels hos Turid storenke. Engang han kom med sit skib til Færøerne, bød Sigurd Torlakssøn ham hjem til sig paa Strømø, og dette blev de enige om. Leiv Assurssøn kom ned til skibet og blev ikke glad ved at høre, at hans navne vilde drage til Sigurd; han sagde, at dette ikke var hans raad, og at han, naar han vilde, kunde faa bo hos ham paa Suderø. Leiv svared, at det fik nu være, som det var aftalt, og drog til Sigurd. Sigurd satte ham nærmest ved sig ved bordet og var i alle maader venlig mod ham; han var nu der om vinteren og havde det godt.

54

Næste vaar var det en dag, Sigurd sagde, at han skulde til en af naboerne sine, som hed Bjørn, og kræve ind nogen penge, han havde tilgode: «Men jeg vil gjerne, du skal bli med, Leiv, og søge at forlige os; for Bjørn er en vrang kar, og det er længe, jeg ikke har kunnet faa mine penge af ham.» Leiv sagde, at han skulde gjøre, som Sigurd bad om. De gik nu begge til Bjørn og Sigurd kræved sine penge; men Bjørn blev sint og brugte mund. Det blev nu et svare opløb; Bjørn vilde hugge til Sigurd; men Leiv sprang imellem og Bjørns øks kom i hovedet paa ham, saa han faldt død om. Sigurd sprang da mod Bjørn, hug til ham og dræbte ham. Dette kom nu ud i bygden. Men Sigurd var den eneste, som kunde fortælle om drabet, og han fik da paany et daarligt ord paa sig for dette. Turid storenke og hendes datter Tora brugte mange haarde ord mod Leiv Assurssøn for dette; de sagde, at han aldrig vilde løfte en haand, hvad skam der end overgik dem, og viste ham uvilje og fiendskab. Men han bar

det taalmodig; de sagde, at det var, fordi han ikke havde mands mod og ikke mands arm. Baade mor og datter tog sig overmaade nær af Leiv Toressøns drab og trodde at vide, at det var Sigurd, som havde dræbt ham. Det fortælles, at Turid engang drømte, at hendes husbonde Sigmund Brestessøn kom til hende og sagde: «Det er saa, som det synes dig, at jeg er kommet hid til dig, og dertil har jeg faat lov af Gud selv. Men bær ikke vrede eller had til Leiv, din maag; for det skal forundes ham at hevne den skam, I har lidt.» Efter dette vaagned Turid og fortalte sin datter Tora drømmen, og siden den tid var de venligere mod Leiv end før.

5

Det er dernæst at fortælle, at der kom et skib til land ved Strømø ikke langt fra Sigurds gaard. Mandskabet var norsk; de var atten mand ombord; føreren hed Arnljot. Lige ved det sted, hvor skibet laa for anker, bodde en mand, som hed Skofte. Han arbeided for kjøbmændene og tjente dem vel; de likte ham ogsaa godt. Føreren kom i tale med Skofte og sagde: «Jeg vil sige dig under fire øine, at Bjarngrim og hans brødre, som Sigurd dræbte, var mine sønner. Men jeg vilde gjerne høre dit raad, hvordan jeg skulde komme Sigurd ind paa livet og faa hevnet mine sønner.» Skofte svared, at han ikke havde noget at takke Sigurd for, og loved Arnljot at vare ham ad, saasnart det var nogen leilighed til at komme Sigurd tillivs. En dag om sommeren rodde Sigurd og hans frænder Tord og Gaut til en ø for at hente sauer til slagt; for det er færøingernes sæd at ha ferskt kjød til alle aarsens tider. Da de var rodd bort, gav Skofte Arnljot et vink om dette. Handelskarerne gjorde sig da straks rede; - de var femten i følge ombord paa baaden, som hørte til kjøbmandsskibet, - og de kom til den ø, hvor Sigurd og hans frænder var i forveien. Tolv af dem gik iland og tre vogted baaden. Da Sigurd og de andre fik øie paa de mænd, som var kommet iland paa øen, talte de om, hvem det kunde være. De saa, at mændene havde farvede klæder og bar vaaben. «Kanske det er handelsmændene, som har ligget her i sommer, som er kommet hid,» sagde Sigurd. «Kan være, de har andet for end bare at holde kjøbstævne, og at det er noget, de vil os; derfor faar vi gjøre os rede. Nu skal vi gaa imod dem og gjøre som Sigmund Brestessøn, og springe hver til vor kant og siden mødes nede ved baaden vor allesammen.» De gik nu imod dem. Arnljot egged straks sine mænd og bad dem hevne hans sønner. Sigurd og de to andre sprang afsted hver til sin side og kom alle ned paa fjæren ved baaden. Arnljot og hans følge kom da efter og gik mod dem. Sigurd hug til den mand, som kom mod ham, og hug begge benene af ham ovenfor knæet, saa han straks fik sin bane. Tord dræbte en anden mand og Gaut en tredje. Saa sprang de ombord i sin baad, rodde langs med øen og fandt kjøbmandsbaaden, som der sad tre mand i. Sigurd sprang op i baaden, dræbte én af dem og stødte de to andre overbord, derpaa tog de baaden og rodde hjem med begge baadene. Sigurd samled folk om sig, rodde ud til øen og gik iland. Østmændene løb sammen og agted at verge sig. Tord laage sagde: «Det er mit raad, Sigurd frænde, at du gir disse folk grid, siden vi nu kan gjøre med dem, hvad vi vil, og vi alt i forveien har voldt Arnljot stor skade.» Sigurd svared: «Dette er vel talt; dog vil jeg, at de skal lægge alt i min vold, om de skal faa grid.» Enden blev da, at de gav Sigurd ret til at dømme i egen sag. Han dømte, at Arnljot skulde gi tre mandebøder for hver af dem. Alle disse penge maatte Arnljot ud med. Han var fra Suderøerne og fik ikke anden bod for sine sønner og drog saa bort fra Færøerne. Sigurd fik høre om Skoftes svig og sagde til ham, at han skulde faa beholde livet, men drage bort fra Færøerne. Han drog da til Norge og kom aldrig hjem til Færøerne.

56

Nu er det at fortælle, at Sigurd sagde til sin bror Tord, at han skulde se at finde sig en kone. Tord spurgte, hvor han saa nogen kone til ham. «Jeg vil ikke,» sagde Sigurd, «gaa forbi det gifte, som synes mig det bedste her paa Færøerne, og det er Turid storenke.» «Ikke stævner jeg saa høit,» sagde Tord. «Du blir ikke gift, om vi ikke beiler,» svared Sigurd. «Ikke vil jeg prøve paa dette,» sagde Tord, «og det er ikke stor rimelighed for, at hun vil giftes med mig; men du kan jo forsøge, om du vil.» Sigurd

drog nu den næste dag til Skuvø og bar dette erende frem for Turid. Hun gav sig god tid, før hun svared paa det; men tilslut sagde hun, at hun vilde raadslaa om det med sine venner og sine sønner; saa skulde hun sende ham bud om, hvad de syntes om det. Sigurd drog hjem og sagde, at hendes svar gav godt haab. «Underligt er dette,» svarer Tord, «og jeg har en mistanke orn, at dette ikke er hendes alvor.» Turid gik til sin maag Leiv og sin datter Tora og fortalte dem om frieriet. Tora spurgte, hvad svar hun havde git. Hun sagde, at hun havde afvist det sterkt, men dog ikke saa bestemt, som hun mente det. «Men hvad er dit raad, datter?» Tora svared: «Om jeg faar raade, skal du ikke afslaa det, om du har nogen tanke paa at la os faa hevn for al den skam, som er overgaat os; for jeg ser ikke noget andet agn, som det er rimeligere, de vil lokkes paa kroken med, end dette. Jeg trænger ikke til at lægge min mor ord i munden; thi hun vil da vide at fæste mangen en snor, som de ikke vil kunne løse.» Leiv var enig med Tora i dette og sagde, han skulde lægge alt ind paa, at de omsider kunde faa løn som forskyldt. De aftalte nu en dag, da de skulde komme og faa svar i denne sag. Leiv sagde da: «Fremsynt var Trond, dengang han tilbød at fostre vort barn; og du Tora har skyld i vor søn Sigmunds død, om det nu endelig kommer til nogen afgjørelse mellem Sigurd og mig.» «Jeg agter ikke,» sagde Tora, «at ha ham der længer; det er bedst, at vi nu straks drager til Østerø, og at du ser at træffe Trond, din fosterfar.» Dette blev de nu alle enige om.

57

Leiv og hans kone rodde nu afsted til Østerø; de var syv i følge ombord. Sjøen slog ind i baaden om dagen, saa Leiv og hans mænd blev meget vaade; men Tora var tør. De gik op til gaarden Gata. Trond tog venlig imod dem og tændte op ild for Leiv og hans følge; men Tora blev fulgt ind til en stue med sin søin Sigmund. Han var nu ni aar gammel og rask og kjæk at se til. Hans mor spurgte, hvad Trond havde lært ham. Gutten svared, at han havde lært alle maader at sagsøge folk paa, og hvilke bøder han skulde kræve baade for sig selv og andre; alt det havde han god greie paa. Derpaa spurgte hun, hvad hans fosterfar havde lært ham af den hellige tro. Sigmund svared, at han havde lært Fadervor og trosbekjendelsen. Hun sagde, at hun vilde høre det; han gjorde, som hun bad om. Fadervor sang han saa nogenlunde, syntes hun. Men Tronds trosbekjendelse lød saaledes:

Ene gaar jeg ei ud,
fire mig følger
fem Guds engler;
bøn bær jeg for mig,
bøn for Kristus;
syv salmer synger jeg.
Se Gud til mit bedste!

I det samme kom Trond ind i stuen og spurgte, hvad de talte om. Tore sagde, at hendes søn Sigmund havde ladt hende høre alt, Trond havde lært ham. «Men det synes mig,» sagde hun, «at trosbekjendelsen ikke ligner efter noget.» «Som du ved,» svared Trond, «saa havde Kristus tolv eller flere læresvende, og hver af dem havde sin egen trosbekjendelse. Nu har jeg ogsaa min trosbekjendelse; men du har den, du har lært; der er mange trosbekjendelser, og det er ikke bare én, som er den rigtige.» De talte da ikke mere sammen. Om kvelden fik de fuldt op af mad, og det blev drukket tæt; Trond var munter og lystig og sagde, at de skulde rede op flatseng paa gulvet der i stuen for dem. Leiv sagde, at det var bra. Men Tora sagde, at hun vilde, at Sigmund skulde ligge hos hende om natten og fortælle om, hvordan han havde det. «Det kan ikke bli saa,» sagde Trond; «for da kan jeg ikke faa sove i nat.» «Den villighed faar du vise mig, kjære Trond,» sagde Tora; og enden blev, at gutten laa hos dem. Trond havde en liden sovestue, hvor han brugte at sove og ha gutten hos sig, men ellers bare faa folk. Da Trond gik til stuen sin, var det alt langt paa nat. Leiv vilde til at sove og lagde sig ned og snudde sig bort fra sin kone. Men hun stødte til ham med begge hænder og bad ham ikke

sove. «Staa op,» sagde hun, «og gaa rundt omkring øen inat og forhug hver eneste baad, saa ingen af dem kan holde sjøen.» Leiv gjorde saa - for han var kjendt i hver eneste vik der - og forhug hver eneste farkost, som flød paa vandet, saa ingen af dem blev sjødygtig længer. De sov ikke om natten, men stod op tidlig om morgenen. Tora og Sigmund gik straks ned til baaden, men Leiv gik bort til Tronds stue og bad ham leve vel og ha tak for god forpleining. «Tora vil,» sagde han, «ha Sigmund med sig hjem.» Trond havde ikke sovet stort om natten og sagde, at det kunde det ikke bli noget af. Leiv skyndte sig ned til baaden. Trond trodde nu, han saa Leivs list og bad sine huskarler ta en skute, han eied. De gjorde saa og mange af hans mænd gik ombord i den; men sjøen strømmed ind, og de blev glade, at de slap iland igjen. Ikke en eneste baad paa øen var slig, at den kunde bruges; Trond maatte da bli hjemme, hvad enten han likte det godt eller ilde. Leiv seiled lige hjem og samled sine mænd; det var dagen, førend de skulde møde Sigurd.

58

Nu er at fortælle om Sigurd Torlakssøn og Tord, at de gjorde sig rede til at drage, og Sigurd sagde, at nu fik de se til at skynde sig. Tord sagde, han havde liden lyst paa denne færd. «Jeg tror, du er feig, siden du driver saa paa med dette.» «Gjør dig ikke til nar,» sagde Sigurd, «og vær ikke slig en rædhare, naar det ikke er nogen fare paa færde. Tilvisse skal vi ikke la være at komme til dette stævne, som vi har aftalt.» «Du faar raade,» sagde Tord; «men det skal ikke undre mig, om vi ikke allesammen kommer uskadt hjem iaften.» De rodde nu afsted tolv i følge og var vel væbnet. De fik storm om dagen og kom op i farlige strømme; men tilslut kom de vel frem til Skuvø. Tord sagde da, at han ikke vilde være med længer. Men Sigurd svared, at han vilde gaa op til gaarden, om han saa skulde gaa alene. Tord sagde, at han var vist feig. Sigurd gik op paa øen; han var i rød kjortel og havde blaa kappe med baand paa over skuldrene; han havde sverd ved beltet og hjelm paa hovedet. Da han kom lige op ved husene, saa han, at dørene var lukket. Paa tunet ligeoverfor indgangsdøren stod den kirke, Sigmund havde ladt bygge. Da Sigurd nu kom op mellem hjemmehusene og kirken, saa han, at kirken var aaben, og at der ud fra den kom en kone i rød kjortel og blaa kappe over skuldrene. Sigurd saa, det var Turid, og vendte sig mod hende. Hun hilste venlig paa ham og gik bort til en tømmerstok, som laa paa tunet, og der satte de sig. Hun vilde vende sig mod kirken, og han vilde snu sig bort fra kirken mod husdøren; men det gik, som hun vilde. Sigurd spurgte, hvad for folk der var kommet der. Hun svared, at det var bare nogle faa. Han spurgte, om Leiv var der; men hun svared nei. «Er dine sønner hjemme?» spurgte han «Ja,» svared hun. «Har de talt om vor sag siden?» spurgte han. «Det har vi talt om,» svared hun, «at alle vi kvinder synes bedst om dig, og jeg vilde ikke være sen til at svare, om du ikke var bundet.» «Da har jeg lidt et stort skaar i min lykke,» sagde Sigurd, «men det kan snart gjøres om, saa jeg blir en fri mand.» «Det faar bli, som det kan,» svared hun. I det samme vilde han bøie hende ned til sig og lagde armen om hende; men hun drog hans kappe til sig, og i det samme blev døren lukket op og en mand løb ud med draget sverd; det var Here Sigmundssøn. Da Sigurd fik se det, smøg han sig ned under kappen og slap løs; men Turid sad igjen med kappen. Nu kom flere mænd ud, og Sigurd sprang ned over volden. Here greb et spyd og sprang efter Sigurd og naadde ham igjen. Han kasted spydet efter Sigurd; men Sigurd saa, at det kom lige mod hans skuldre, og kasted sig ned paa volden, saa spydet fløi over ham og blev siddende i volden. Sigurd sprang op, greb spydet og sendte det tilbage, saa det traf Here midt i livet, og han faldt død om. Sigurd sprang da nedover den trange sti; men Leiv kom did, hvor Here laa, sprang straks videre nedover mod stranden og hopped ned paa fjæren; folk siger, at der ovenifra og ned paa stranden var femten favner. Leiv kom staaende ned og sprang bort til brødrenes baad. Sigurd var da kommet henimod baaden og tænkte at hoppe ombord. Leiv, stak da til ham med sverdet i siden; men han snudde sig om i det samme, og sverdet kom ind i underlivet; saa syntes det Leiv. Sigurd sprang da ombord, og de holdt fra land og skiltes for denne gang. Leiv gik op paa øen til sine mænd og bad dem skynde sig ombord. «Vi skal sætte efter dem,» sagde han. De spurgte, om han havde hørt, at Here var død, eller om han havde mødt Sigurd. Han svared, han havde ikke tid til mange ord nu. De sprang ombord i to baader, og Leiv havde otti mand;

men de kom adskillig senere afsted end de andre. Sigurd og hans mænd landed ved Strømø; Sigurd havde selv siddet ved roret og været faamælt underveis. Da han gik iland, spurgte Tord, om han var meget saaret. Han sagde, han ikke vidste det saa nøie. Sigurd gik bort til et nøst, som stod lige ved sjøen, og lagde armene op mod væggen af det. Men de andre rydded al løs redskab ud af baaden og gik saa op til nøstet; de fik da se, at Sigurd stod der stivnet og død. De førte hans lig hjem .med sig; men fortalte ikke mere om dette. Mens de sad ved kveldsmaden, kom Leiv og hans mænd over dem og satte ild paa gaarden. De verged sig vel; de var elleve ialt; men det var tredive mand mod dem. Da ilden greb fat i huset, sprang Gaut røde ud; han holdt ikke ud at være der inde længer. Steingrim Sigmundssøn og to andre søgte mod ham; men han verged sig som en mand. Gaut hug knæskallen af Steingrim, - det blev et stort saar, saa han siden den tid altid var halt, - og dræbte en af hans fæller. I det samme kom Leiv Assurssøn til; de skifted nu hug, og det endte med, at Leiv dræbte Gaut. Saa sprang Tord laage ud; men Brand Sigmundssøn og to andre sprang mod ham, og det endte med, at Tord dræbte Brand og begge hans fæller. Da kom Leiv Assurssøn til og stak sit sverd gjennem Tord, det samme som han før havde stukket gjennem Sigurd, hans bror, og Tord lod da straks sit liv.

59

Efter dette drog Leiv hjem og blev en navnkundig mand af disse kampe. Men da Trond fik høre dette, tog han sig saa nær af det, at han døde af græmmelse. Leiv raaded nu ene over alle Færøerne; dette var i kong Magnus den godes dage. Leiv drog til Norge til kong Magnus og tog Færøerne som len af ham. Han kom hjem igjen til Færøerne og leved der til sin alderdom. Hans søn Sigmund bodde paa Suderø efter sin far og var en anset mand. Turid og Leiv døde i kong Magnus's dage; men Tora leved hos sin søn Sigmund og blev altid regnet for at være den gjæveste kvinde. Sigmunds søn hed Havgrim; hans sønner var Einar og Skjegge, som for ikke lang tid siden var sysselmænd paa Færøerne. Steingrim den halte bodde paa Skuvø og holdtes for en god bonde. Det er ikke fortalt, at der er hændt mere merkeligt med Sigmund Brestessøn eller hans afkom.